

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
TAIKOMOSIOS DAILĖS IR TECHNOLOGIJŲ KATEDRA

Monika Tauterytė

Dailės magistrantūros (specializacija – oda) studentė

„Kita Rouzi“

Moteriškų aksesuarų kolekcija

Magistro darbas

Mokslinis vadovas doc. Albinas Kavaliauskas

Recenzentė doc. Gražina Šimoliūnienė

Šiauliai, 2010

ŠIAULIAI UNIVERSITY
FACULTY OF ART
DEPARTMENT OF APPLIED ART AND TECHNOLOGIES

Monika Tauterytė

Student of Art (leather) postgraduate studies

ANOTHER ROSIE THE RIVETER

Women's accessories collection

Master's Thesis

The scientific superintendent dr. Albinas Kavaliauskas

The reviewer dr. Gražina Šimoliūnienė

Šiauliai, 2010

SANTRAUKA

Magistro darbo kūrybinės kolekcijos pavadinimas — „Kita Rouzi“.

Remiantis XX a. V-ojo dešimtmečio, karo ir pokario metų, moterų mados ir tam laikmečiui būdingos karinės ekipuotės ypatumais, kaip artimiausiu analogu išsikeltai idėjai išreikšti, sukurta originali, funkcionali, elegantiška ir šiuolaikiška moteriškų odos aksesuarų kolekcija, kurią sudaro 6 skirtingi modeliai susieti bendra stilistika. Šiuolaikinės veržlios moters ir karo metų dvasios pajautos santykis, darni, subtili priešybių — griežtų formų ir lengvo ažūrinio dekoro sintezė tapo šio kūrybinio darbo pagrindu.

Esminis leitmotyvas — dviejų nesuderinamų priešybių, moteriškumo ir karinės ekipuotės elementų sintezė vienoje kūrybinėje kolekcijoje .

Moters prototipas, kuriai skirta ši kolekcija — *Rosie the Riveter*. Tai Antrojo Pasaulinio karo metų kultūrinė ikona, daugelio agitacinių plakatų, kviečiančių padėti kariaujantiems vyrams personažas, moteris — žinanti savo sugebėjimus, vertę ir vidinę stiprybę.

SUMMARY

The name of the creative collection of the Master work is “Another Rosie the Riveter”.

With reference to the 5th decade of the 20th century, war and postwar years, woman fashion and typical war accoutrements for the times peculiarities, as the closest analogue to express the uplifted idea an original functional elegant and state-of-the-art collection of leather accessories was created.

The collection is composed of 6 different models with the general stylistics. Relation between modern thrusting woman and the sense of war spirit, synthesis of harmonious delicate inverse, i.e. strict forms and gentle openwork décor is the base of this creative work.

The essential motif is the synthesis of 2 exclusive opposites, femininity and elements of war accoutrements, in one creative collection.

The prototype of the woman the collection is designed to is Rosie the Riveter. It is an icon of the years of World War 2, it is a personage of many campaigning posters inviting women to help warring men. She is a woman who knows her abilities, value and inner strength.

TURINYS

SANTRAUKA

SUMMARY

ĮVADAS

1. V DEŠIMTMEČIO MOTERŲ MADOS IŠSKIRTINUMAS.....	13
1.1 Moteriškumo fenomenas karo (1940-1945 m.) ir atkūrimo (1945-1950 m.) laikotarpio madoje.....	17
1.2 V dešimtmečio estetikos ir funkcijos savitumai madoje.....	21
1.3 Uniformuota moteris.....	32
2. MOTERIŠKŲ AKSESUARŲ IR KARINĖS EKIPIRUOTĖS ESMINIAI BRUOŽAI.....	34
2.1 V dešimtmečio moterų aprangos aksesuarai.....	34
2.1.1 Galvos apdangalai	34
2.2 Antrojo Pasaulinio karo ekipiruotė.....	35
3. KŪRYBINĖS KOLEKCIJOS SĄSAJOS SU ŠIUOLAIKINE MADA.....	39
3.1 Militaristinės estetikos ir šiuolaikinės mados sąsajos.....	39
3.2 Ažūro technikos įvairovė mados kūrėjų kolekcijose.....	45
4. KOLEKCIJOS “KITA ROUZI” KONCEPCIJA IR MENINIS PAGRINDIMAS.....	49
4.1 Darbo koncepcija.....	49
4.2 Kūrybinės dalies meninės idėjos paieškos	52
4.3 Kolekcijos vizualus pristatymas.....	61

IŠVADOS IR SIŪLYMAI

BIBLIOGRAFINIŲ NUORODŲ SĄRAŠAS

PRIEDAI

Priedas Nr.1 Magistro darbo pristatymo kompaktinė plokštelė

ĮVADAS

Ar įmanoma suderinti tokius iš pažiūros nesuderinamus dalykus, visiškai skirtingus prigimtimi, kaip karas ir moteriškumas?

Kokius vaizdinius ir emocijas kiekvienam iš mūsų sukelia žodis — karas?

Mūšis, agresija, kraujas, netektis, baimė, aukos, brutalumas... Veto moteriškumui. Grynai vyriška prerogatyva. Bet koks moters vaidmuo šiame bataliniame vaizdinyje? Kaip išlikti moteriška (prigimtimi trapia ir pažeidžiama būtybe), neprarandant subtilumo ir elegancijos, kai ore tvyro agresijos tvaikas? Ar mados ir stiliaus sąvokos egzistuoja? O gal jos grįžta kartu su „taikos balandžiais“?

Mano magistrinio darbo kūrybinės dalies tikslas, remiantis XX a. V- ojo dešimtmečio, karo ir pokario metų, moterų mados ypatumais ir II Pasaulinio karo metų uniformų pavyzdžiais kaip įkvėpimo šaltiniu, sukurti, sumodeliuoti ir sukonstruoti originalią, funkcionalią, šiuolaikišką moteriškų aksesuarų kolekciją. Siekiamybė — darni, subtili priešybių — griežtų formų ir lengvo ažūrinio dekoro sintezė. Šiuolaikinės, veržlios moters ir karo metų dvasios pajautos santykis. Tai kvapą gniaužiantis *déjà vu* į nuostabųjį (V-ąjį) mados dešimtmetį.

Veni,vidi, vici! (*Gaius Julius Caesar*) (internetinė prieiga: http://en.wikipedia.org/wiki/Veni,_vidi,_vici)

„Atėjau, pamačiau, nugalėjau“. O taip norėtusi perfrazuoti šį garsiojo Romos karvedžio posakį į — atėjau, pamatė, pavergiau. Kiekvienai protingai, savo grožį mokančiai pabrėžti moteriai visas pasaulis — po kojomis. Juk išvaizda tarsi vizitinė kortelė. Negražių moterų nebūna, būna tik tos, kurios tuo grožiu, sąmoningai ar ne, nesinaudoja. Turbūt niekas nedrįstų ginčytis, kad grožis galingas ginklas. Ir jei jis pasaulio ir neišgelbės, tai bent pagelbėti tikrai gali. Graži ir stipri būna tik savim pasitikinti moteris. Pasitikėjimo suteikia ir pasitenkinimas savo išvaizda.

Darbe nagrinėjama problema

Darbo problema — dviejų priešybių, moteriškumo ir karo sintezė kūrybinėje kolekcijoje. Karas šiandieninėje madoje. Ar galima suderinti nesuderinamą?

Kokia forma sąvoka – karas egzistuoja taikiame šiuolaikinės moters gyvenime?

Darbo aktualumas

Mada negali būti neaktuali. Ypač kai kalbama apie moteris. Visais laikais originalus, išskirtinis daiktas buvo ir yra trokštamasis atributas. Gyvename taikiai ir taikoje, net pats žodis – karas atrodo neaktualus ir tolimas. Kodėl tema svarbi?

Nors eskaluojama apie lygias moterų ir vyrų teises, bet tai dar toli gražu nėra tiesa. O ir to, ką turime niekas ant lėkštelės neatnešė. Išsikovojojame pačios. Kiekvieną dieną lyg į mūšį.

Šiame sudėtingame pasaulyje lyčių kovą tiek šeimoje, tiek profesinėje erdvėje vis dar laimi vyrai. Kad ir kaip bebūtų gaila. Moterys dažniau dirba pagal terminuotąsias darbo sutartis, vyresnio amžiaus moteriai susirasti darbą daug sunkiau nei to paties amžiaus vyrui, vis dar neretai pasitaiko ir vienišų motinų diskriminacija, ne paslaptis, kad moterims verslininkėms sunkiau pritraukti finansavimą ir t.t.... „Vienas iš svarbiausių aspektų, kuris atitraukia moteris nuo aktyvaus dalyvavimo visuomenės gyvenime, yra šeima ir butis. Namų ruošos ir rūpinimosi silpnaisiais šeimos nariais pasidalinimas yra labai nelygus. Moterys šiandien vis dar yra pagrindinės globotojos, jos atlieka didžiausią dalį namų ruošos darbų (internetinė prieiga: www.europedirect.lt/go.php/lit/Kova_del_lygiu_moteru_ir_vyru_galimybiu_/388) Dar sakoma, kad šeimos galva — vyras! O juk 5-ame dešimtmetyje moterys ne tik suspėdavo rūpintis namais ir vaikais, bet ir pakeitė į karą išėjusius vyrus. Jos įrodė, kad geba dirbti vyriškus darbus, prisidėti prie Tėvynės gynimo. Tai buvo moters stiprybės ir valios išaukštinimo laikas.

„Kai vyrai išeina į karą, moterys namuose ne indus plauna, bet gelbsti ekonomikos ir gamybos stabilumą. Antrojo pasaulinio karo metais, vyrus išsiuntus kariauti, klestėjusios gamyklos ir fabrikai ištuštėjo, pritrūko darbo jėgos. Moterims tai buvo proga užsidėti vyriškas kelnes, pasiraityti rankoves ir keliauti į gamyklas. Tai visai ne manifestacija ir ne feministinio judėjimo propaganda, tik kasdienybė, priverčianti keisti stereotipinį mąstymą. Amerikoje Antrojo pasaulinio karo metu gimė nauja kultūrinė ikona — *Rosie the Riveter*¹. Šios moterys kūrė naujas darbo vietas arba perimdavo vyriškas, kai tuo tarpu vyrai „žaidė“ karą.“ (internetinė prieiga: <http://www.miestoiq.lt/2009/10/rosie-the-riveter-simbolis/>)

Kolekcijos moteris — šiandieninė *Rouzi*. Moteris — dirbanti tuos pačius darbus kaip ir vyrai. Neretai juos pakeičianti. Kovoja už savo vietą vyriškame šiandienos pasaulyje. Moteris – kovotoja irgi gali būti ir moteriška, ir žavi.

Darbo objektas

Aksesuarų, skirtų šiandieninei moteriai – kovotojai, (6 modelių) kolekcija „ Kita Rouzi“.

¹ *Rosie the Riveter* — tai realios moters, Rosie Will Monroe personažas, vėliau pritaikytas daugeliui to meto moterų dirbusių fabrikuose. (<http://www.miestoiq.lt/2009/10/rosie-the-riveter-simbolis/>)

Darbo tikslas

Atrasti sąsajų tarp 5- ojo dešimtmečio ir šiuolaikinės moters ir pabandyti perteikti tai kūrybinėje kolekcijoje. Sukurti ir įgyvendinti medžiagoje originalią, funkcionalią, elegantišką ir šiuolaikišką moteriškų aksesuarų kolekciją, remiantis vyravusiais XX a. V- ojo dešimtmečio, karo ir pokario metų, moterų mados ir karinės ekipiruotės ypatumais kaip įkvėpimo šaltiniu.

Uždaviniai

- Temos paieška, analizė, koncepcijos suformulavimas.
- Teorinė analizė.
- Vizualios istorinės informacijos ir jos atspindžių šiuolaikiniame dizaine rinkimas ir analizavimas.
- Aksesuarų eskizavimas, raiškos priemonių paieška, technologinių bandinių ruošimas, modeliavimas, įgyvendinimas medžiagoje.
- Kolekcijos pristatymo pasiruošimo darbai: vietos, muzikinio fono parinkimas, manekenių paieška ir atranka.

Hipotezės

- Tikėtina, kad karo tema ne tik egzistuoja, bet ir yra labai svarbi šiuolaikinės moters gyvenime.
- Tikėtina, kad dviejų visiškai priešingų — moteriškumo ir karo temų sintezė aksesuarų kolekcijoje „Kita Rouzi” duos šiuolaikišką ir originalų rezultatą. Militaristiniai motyvai šių dienų dizainerių darbuose nėra nauja tema, bet karinės ekipiruotės ir V-ojo dešimtmečio madingų aksesuarų transformacija, sujungimas subtilia, itin moteriška ažūro technika, netikėtu spalvų deriniu ir pateikimas kaip vientisos šiuolaikinės kolekcijos — naujas.

Magistro darbo bazė

Metodologija

Kūrybinio darbo, moteriškų aksesuarų kolekcijos, pavadinimu „Kita Rouzi” koncepcija — karo ir moteriškumo temų interpretacija nūdienoje.

Kuriant kolekciją moteriškumo fenomeno egzistavimui karo laikotarpyje paaiškinti rėmiausi fenomenologine filosofija, taip pat vienu žymiausių prancūzų mąstytoju *Micheliu Foucault* kaip struktūralizmo atstovu, bei jo veikalu „Seksualumo istorija” ir semiotikos teorija.

Metodika

Magistro darbo teorinėje dalyje atliekama teorinė analizė.

Kūrybinės kolekcijos įgyvendinimui panaudotos medžiagos ir technologijos:

Aksesuarų konstravimui naudota raudona, balta ir juoda natūrali oda — ševro, raudona tekstilė, nitrokaučiukiniai klijai „Moment“, „lipalas“, dviejų storių siūlai viršaus detalėms ir pamušalams siūti, 0,5 mm storio kartonas.

„Ožkena ir ševro. Tiek ožkena, tiek ševro yra chrominiu būdu išdirbtos odos. Nedidelės iki 60 dm² ploto ožkų odos yra vadinamos ševro. Dėl išvaizdos ir savybių panašumo dirbiniuose ševro ir ožkenos sunku atskirti. Ožkena ir ševro turi gražų specifinį reljefinį raštą — merėją. Šių odų paviršius yra lygus, tik stuburo juostoje šiek tiek stambesnė ir ryškesnė merėja. Ševro, palyginus su ožkenomis, yra geresnės kokybės: jos lengvesnės, lygesnės, elastingesnės, paviršiaus raštas smulkesnis. Ševro dėl savo puikios estetinės išvaizdos yra viena labiausiai vertinamų pirštinių, moterų avalinės, galanterijos ir aksesuarų gamyboje naudojamų medžiagų. Šios odos yra tankios ir stiprios, kokybės savybėmis nusileidžia tik viršelių odoms. Ševro dažomos įvairiomis ryškiomis spalvomis“ (Kavaliauskas (2003) p. 79)

Technologijos: ažūro technika, siuvimas, kantavimas.

Moters ir karo tema įgalina atlikti netikėtus technologinius sprendimus, varijuoti skirtingais — nederančiais medžiagos storiais.

Spalva vaidina ne paskutinį vaidmenį bet kuriame meno kūrinyje. Ji leidžia žaisti reikšmėmis ir įvaizdžiais, perduoti informaciją — sąveikauti su žiūrovu, o aksesuarų dizaine ypač svarbi, nes daiktas teiks informaciją aplinkiniams apie jo savininką. Aksesuarai, tai asmenybės atspindys, jo saviraiškos priemonė. Pagal tai, kuo moteris mėgsta puoštis galima nuspėti netgi jos visuomeninę padėtį, pasaulėžiūrą ir daug kitų dalykų. Vientiniai, išskirtiniai dizainerio sukurti aksesuarai tai tokie meno kūriniai, kurių reikia ne tik kaip reprezentatyvaus asmens atributo, bet ir kuriems reikia žmogaus, kad suspindėtų ir suskambėtų. Juk tas pats daiktas vieną gali puošti, o kitą užgožti ar net bjauroti. Prie to prisideda ir spalva. Juk ne visos spalvos kiekvienam tinka, atspindi jo būdą.

Kolekcijoje vyrauja trijų spalvų dermė — juodos, baltos ir raudonos. Žvelgiant į šią kombinaciją labai banaliai, tai ji atitinka kolekcijos idėją tokiu atitikmeniu: raudona – kraujas, juoda – parako dūmai, gedulas, balta – taikos simbolis (karo – pokario laikotarpis). Iš moteriškosios pusės: raudona, tai aistros, meilės, gyvenimo (gyvenimas – motinystė) spalva; juoda — amžinos elegancijos; balta — tyrumo, mergaitiškumo, nuotakų... Bet įsigilinus labiau į spalvų pasaulį suprantama, kad šios spalvos „kariauja“ tarpusavyje ne tik simboline prasme, bet yra priešingos prigimtimi, psichologiniu poveikiu, jų tarpusavio sąveika priklauso ir nuo santykio (kiekio).

Strategija

- **Temos bei koncepcijos suformulavimas.** (Moteriškų aksesuarų kolekcija. Kūrybinio darbo, pavadinimu „Kita Rouzi“ koncepcija — karo ir moteriškumo temų interpretacija nūdienoje. Siekiamybė — darni, subtili priešybių — griežtų formų ir lengvo ažūrinio dekoro sintezė. Šiuolaikinės, veržlios moters ir karo metų dvasios pajautos santykis.)
- **Problemos formulavimas.** (Darbo problema — dviejų priešybių, moteriškumo ir karo sintezė kūrybinėje kolekcijoje. Karas šiandieninėje moterų madoje. Ar galima suderinti nesuderinamą? *Kokia forma sąvoka – karas egzistuoja taikiame šiuolaikinės moters gyvenime?*)
- **Darbo tikslų bei uždavinių nustatymas.** (Remiantis XX a. V- ojo dešimtmečio, karo ir pokario metų, moterų mados ir karinės ekipiruotės ypatumais kaip įkvėpimo šaltiniu, sukurti, sumodeliuoti ir sukonstruoti originalią, funkcionalią, elegantišką ir šiuolaikišką moteriškų aksesuarų kolekciją, pagrindinį dėmesį skiriant galvos apdangalams. Uždaviniai: koncepcijos suformulavimas, vizualios istorinės informacijos ir jos atspindžių šiuolaikiniame dizaine rinkimas ir analizavimas, aksesuarų eskizavimas, raiškos priemonių paieška, technologinių bandinių ruošimas, modeliavimas, įgyvendinimas medžiagoje.)
- **Informacijos rinkimas.** (Teorinė analizė.)
- **Prototipų analizė.** (II Pasaulinio karo uniformų, karinės ekipiruotės ir V-ojo dešimtmečio mados aksesuarų analizavimas.)
- **Kūrybinis procesas.** (Eskizavimas, projektavimas, maketavimas, bandinių darymas.)
- **Teorinio rašto parengimas.**
- **Pasiruošimas magistro darbo gynimui kvalifikacinėje egzaminų komisijoje.** (Kolekcijos pristatymo pasiruošimo darbai: vietos, muzikos parinkimas, manekenių paieška ir kt.)

Magistro darbo planas

Magistro darbo planas 2009 m. pavasario semestru:

- Darbo temos, idėjos ir problemos suformulavimas. Hipotezių išsikėlimas. Atliekami esminiai tyrimai ir studijos, teorinė analizė, numatant konkrečią pasirinktos temos

meninę variaciją, įvardijant jos aktualumą ir meninio sprendimo naujumą, tikslus, uždavinius.

- Meninio sprendimo analizė ir pagrindimas (konceptija).
- Prototipų, analogų paieškos ir analizė (artimiausi kultūrinės, istorinės sanklodos analogai, šiuolaikinių menininkų interpretacijos).
- Eskizavimas, maketavimas, projektavimas. Atliekami tiksliniai medžiaginiai bandymai apimantys meninės apdailos ir konstravimo technikas (lekalų, maketų, bandomųjų gaminių konstravimas), techniniai įgyvendinimo aprašai.
- Teorinio aprašo rengimas (2/3 darbo).

Magistro darbo planas 2009 m. rudens semestru:

- Teorinės dalies galutinis parengimas recenzavimui.
- Kolekcijos įgyvendinimas medžiagoje.
- Video pristatymo rengimas.
- Ruošimasis galutiniam pristatymui ir magistro darbo gynimui (manekenių atranka, pristatymo repeticijos, muzikos parinkimas ir kiti organizaciniai darbai).

Rezultatų naujumas

Magistrinio darbo rezultatas — remiantis XX a. V-ojo dešimtmečio, karo ir pokario metų, moterų mados ir karinės ekipiruotės ypatumais kaip įkvėpimo šaltiniu, sukurta, sumodeliuota ir sukonstruota originali, funkcionali, elegantiška ir šiuolaikiška moteriškų aksesuarų kolekcija.

Mada visada nauja. Taip, ji nesukuriama iš nieko, bet kaskart nauja netikėtais sprendimais, išskirtine stilistika. Taip ir ši kolekcija — darni, subtili priešybių — griežtų formų ir ažūrinio dekoru sintezė. Šiuolaikinės, veržlios moters ir karo metų dvasios pajautos santykis.

Militaristiniai motyvai šių dienų dizainerių darbuose nėra nauja tema, bet karinės ekipiruotės ir V-ojo dešimtmečio madingų aksesuarų transformacija, sujungimas subtilia, itin moteriška ažūro technika ir pateikimas kaip vientisos šiuolaikinės kolekcijos — naujas.

Rezultatų teorinis reikšmingumas

Siekis gautais rezultatais papildyti socialines ištakas turinčios problemos teorinę bazę meno atžvilgiu. Konceptija yra nauja ir originali, todėl gauti rezultatai teorinei daliai yra reikšmingi. Šiandieninėje visuomenėje karo tema dažniausiai interpretuojama kaip kova už vyro ir

moters lygias teises ir laisves: moters lygiavertiškumą, pareigų pasidalijimą su stipriosios lyties atstovais ne tik darbinėje, bet ir namų aplinkoje. Tačiau ši problema mados plotmėje neanalizuojama.

Rezultatų praktinis reikšmingumas

Kolekcijoje siekiama atspindėti stiprios, kovojančios moters žavesį ir subtilumą, kuris pabrėžiamas aksesuaruose. „Žinoma, dizaineriai gali būti iškilūs menininkai, tačiau tikroji jų funkcija ir užduotis — tarnauti. O juk kaip tik tai Kantas ir laikė tikroju grožiu, arba, kaip jis vadino, „laisvuju grožiu“. ” (Gadamer (1997) 29 psl.).

„Vartotojas neretai būna tarsi atsitiktinis naujokas”. (Kibildis (2009) p. 114) Svarbu, „naujoką” sudominti ir pritraukti, kad jis taptų klientu. Tai gali tik toks dizaineris, kuris kaskart pateikia naujus, netikėtus sprendimus. Mokėjimas stebinti pritraukia užsakovą.

Kolekcijos praktinis reikšmingumas tai, kad aksesuarų paskirtis yra puošybinė – utilitarinė. Originali, funkcionali, elegantiška ir šiuolaikiška moteriškų aksesuarų kolekcija skirta dėvėjimui. Neabejotinai reikšminga ir tai, kad darbas prisideda prie išskirtinių odos aksesuarų pasiūlos augimo Lietuvoje.

1. V DEŠIMTMEČIO MOTERŲ MADOS IŠSKIRTINUMAS

„Mada nėra koks nors gelminis filosofinis reiškiny, tačiau ji verčia mąstyti, pakylėja ir tikrai įkvepia. Mada visada sunkiai pagaunama, reikalauja nepaprastos fantazijos ir išmonės, ji chameleoniška, greitai miršta ir kaip feniksas atgimsta“ (Statkevičius (2006) 41 psl.)

Nors neteisinga būtų teigti, kad moda išskirtinai moteriška sritis, bet silpnosios lyties atstovės visais amžiais tuo domėjosi labiau ir savo išvaizdai skirdavo didesnę reikšmę nei vyrai. Todėl moterų mados kaitą daugeliu atžvilgiu įdomiau stebėti ir tirti.

Kiekvienas mados tarpsnis savaip įdomus ir išskirtinis, bet dvidešimtojo amžiaus penktasis dešimtmetis išskirtinai moteriškas ir žavus. Fenomenalus tuo, kad susiformavo laikotarpis, kai Europa skendo audinių nepritekliaje, buvo priversta uždarinėti mados namus ir apskritai pamiršti mados egzistavimą.

„Dešimtmečio dominantė — II pasaulinis karas ir po jo sekantis atsigavimas. Karo metu drabužių pramonė buvo apribota, siekiant išsaugoti medžiagas, reikalingas karo pajėgoms. Taip buvo panaikinti kelnų atvartai ir papildomos kišenės, buvo reguliuojamas sijonų plotis, kelnų ir švarkų ilgis, sijonų apsiuvų ir diržų gyli. Nors Jungtinės Valstijos tapo laikina priebėga dizaineriams, priverstiems palikti savo tėvynę, daugelis nebekūrė naujų linijų iki karo pabaigos.

Moterų kasdienį gyvenimą dramatiškai pakeitė karas. Savanoriškas darbas Raudonajame Kryžiuje ir slaugytojų darbas buvo lygiai taip pat svarbus tautai. Trečdalis moterų dirbo ne namuose, dažnai — srityse, kuriose anksčiau dominavo vyrai — fabrikuose ar fermose. Todėl joms buvo reikalinga praktiška apranga.

1 pav.

„Rosie the Riveter” plakatas, skelbiantis „Mes tai galime”. Išleistas *Westinghouse* „War Production“, sukurtas *J. Howard Miller*. (<http://womenshistory.about.com/od/worldwariiposterart/ig/World-War-II---Victory-Home/Rosie-the-Riveter-.htm>)

Nailono trikotažas buvo technologinis perversmas, kai pirmąsyk pasirodė rinkoje ketvirtojo dešimtmečio pradžioje, tačiau per naktį jis dingo, kilus II pasauliniam karui. Kad pakeistų taip trūkstantį nailoną, moterys pradėjo dažyti kojas. (2 pav.) Kai po karo vėl pasirodė nailoninės kojines, moterys stovėdavo eilėse visą naktį, kad įsigytų bent vieną porą.

2 pav.

Worsley, H. *Decades of Fashion*. 2000, p. 360

5-ojo dešimtmečio pabaigoje moterys, regis, pajuto poreikį atgauti moteriškumą, kurį buvo priverstos atidėti į šalį per karą. Mados ekspertai po karo prognozavo aprangos revoliuciją, ir būtent taip atsitiko su *Christiano Dioro* „*New Look*”, (3 pav.) pasirodžiusiu 1947 m. *Dior* žodžiais, „be pagrindų negali būti mados”, ir apatiniai drabužiai tapo dar labiau apriboti nei prieš karą. Kad būtų pasiektos moteriškos formos, kurių reikalavo mada, liemenėlės pabrėžė aukštą, iškilą ir ypač pabrėžtą krūtinę.

3 pav.

Christian Dior „New Look“ 1947 m.

(<http://www.mariabuszek.com/kcai/Design%20History/Design%20Images/Final%20Exam/DiorNewLook1.jpg>)

Ilga liemenėlė, kuri suteikė formą krūtinei ir suspaudė taliją, buvo dėvima su keliaraiščiais, todėl neberekėjo elastinio korseto. Po sijonais buvo dėvimi krakmolytos medvilnės ir nailono krinolinai ar apatiniai sijonai su rauktinukais. Siauras aptemptas drabužių stilius reikalavo ilgos liemenėlės su labai siauru apatiniu minimaliai puoštu sijonu. Apatiniai tapo įmantresni ir trumpesni. Į madą taip pat atėjo alternatyvaus stiliaus trumpos rauktos prie kelių kelnės ir elastinės trumpikės. Trumpikės buvo dėvimos jaunesnių moterų, subrendusios moteriškės nešiodavo ilgesnes.

Be jokios abejonės, viršutinių ir apatinių drabužių mados buvo ir tebėra labai įtakojamos socialinių, ekonominių ir politinių veiksnių. Pasauliniai įvykiai paveikė moterų padėtį ir vaidmenis pirmosios XX amžiaus pusės metu, ir paraleliai šiems pasikeitimams keitėsi ir aprangos mada. Technologiniai patobulinimai leido moterims aktyviau reikštis už namų ribų, o naujos medžiagos taip pat paliko savo atspindį madoje. Moterims gavus teisę balsuoti ir augant jų ekonominei ir socialinei padėčiai, jų drabužiai išreiškė šiuos pasikeitimus. Mada yra ir bus socialinių moters vaidmenų pokyčių simbolinė išraiška...“ (internetinė prieiga www.womenshistory.about.com)

„Esant medžiagų stygiui, populiarus tapo devizas „pasidaryk pats“ (4-5 pav.) — vyriškos kelnės lengvai galėjo pavirsti į tiesiai kirptą sijoną, iš dviejų padėvėtų suknelių siuvama viena „kombinuota“ suknelė, megztinis sėkmingai ardomas ir mezgamas kitas, daugybė suaugusiųjų drabužių panaudojami siuvant vaikams. Sumanumas ir fantazija dar niekad nebuvo taip vertinami...“ (Izdelytė (2009) p. 348).

4 pav.

5 pav.

Karo metų, agitacinio pobūdžio iliustracijos raginančios moteris peržiūrėti savo garderobą, persisiūdinti drabužius ir tokiu būdu padėti kariaujančiai šaliai sutaupant audinius, reikalingus kariuomenei.

(<http://www.1940.co.uk/history/article/fashion/fashion.htm>) ir

(http://www.johndclare.net/images/make_do_and_mend.jpg)

Iš kur paimti naujų audinių moterys neturėjo. Šilkas, nailonas buvo nusavinti armijos parašutų gamybai, golfo kamuoliai buvo sunaudoti dujokaukių gamybai, čiužiniai — gelbėjimosi liemenėms. Drabužiams teliko tokie audiniai kaip viskozė, dirbtinis šilkas, tvidas. Drabužis atliko savo pagrindinę funkciją, puošybinė pasitraukė į antrą planą. Marškinėlius siuvo atraitojamomis ir prisegamomis rankovėmis, kad jos atliktų ir ilgarankokių ir trumparankovių funkciją. Tas pats ir su kelnėmis. Patogumas ir praktiškumas.

Apibendrinant galima teigti, kad iki *New look* tai buvo patogumo, ir tipiško kostiumėlo su kiek žemiau kelių sijonu dešimtmetis. Akcentuojami platūs pečiai, siauri klubai. Moterys buvo raginamos išsiversti su tuo, kas yra, persisiūdinti rūbus pačios. Batai — pagrinde kamštine pakulne, odiniai buvo gaunami tik su kuponais. Naujų madų raida buvo sustabdyta.

1.1 Moteriškumo fenomenas karo (1940-1945 m.) ir atkūrimo (1945-1950 m.) laikotarpio madoje

Virginija Idzelytė Kostiumo istorijoje rašo: „Antrasis pasaulinis karas, prasidėjęs 1939 metais, daugumą europiečių privertė užmiršti madą. Daugelis mados namų užsidarė, o smulkieji patyrė tiek audinių, tiek klientų trūkumą. 1940 metais pasirodo Tiekimo apribojimo įsakas, kuris reglamentavo audinių kiekį, galimą kostiumams siūti, todėl paltui tekdavo ne daugiau kaip 4 metrai audeklo. Atsirado kortelės viskozei — populiariausiam ir prieinamiausiam to meto audeklui. Daugelis ėmė persiūti drabužius namuose.“ (Vilnius, 2009, p. 348).

„Daugelis Paryžiaus mados namų išsikėlė į Ameriką, kur atsirado reali galimybė plėtoti madą. Taip jau 1941 metais Amerika ima garsėti laimėjimais šioje srityje. Anglijoje, kuri išlaiko šiek tiek geresnes sąlygas nei Prancūzija, išsaugomos geros kostiumų modeliavimo tradicijos su jai būdingu paprastumu ir funkcionalumu. Amerika, kur lengvoji pramonė buvo gana gerai išsivysčiusi, kur buvo gaminami dideli kiekiai įvairiausių audinių ir kitų kostiumų aksesuarų, vis dėlto garsėja neilgalaikėmis, ekstravagantiškomis pasiūlomomis, dažnai vienkartiniais ir pigiais daiktais. Taigi darbo ir sportinių drabužių srityje Amerika neturėjo konkurentų. <...> Jungtinės Amerikos Valstijos, įstojusios į karą 1941 metais, po metų išleidžia raštus, reglamentuojančius audinių naudojimą — uždraudžiami siūti platūs, klišu kirpti sijonai. Anglijoje apribojimai griežtesni — čia ribojami ne tik audiniai, bet ir drabužių tipai; buvo sukurti 32 drabužių modeliai, kurie buvo atrinkti ir leidžiami siūti masiškai. Apribojimai panaikinti tik 1949 metais.

Ekonominė ir politinė situacija bei apribojimai suformavo paprasto kostiumo išplitimą. Karas buvo visų rūpestis. Kostiumas pamažu „militarizuojamas“. Keturkampiai pečiai, platūs diržai, didelės kišenės, vėl sutrumpėję sijonai gerokai primena karinę uniformą. Mėgstamos uždedamos kišenės, susegami rankogaliai, apykaklės, primenančios vyriškas. Populiaros tampa kelnės. Karinio kostiumo poveikis juntamas ir viršutiniuose drabužiuose. Ribojami audeklai, bet neribojamas fėtras, iš kurio gaminamos skrybėlės, todėl jos plačiakraštės. Odos stygius suformavo batus ant aukšto kamštinio pado — platformos.

Po 1947 metų moteriškas kostiumas tolsta nuo „militarinių“ idėjų, jis pamažu minkštėja, „moteriškėja“. Vėl atsiranda poreikis išryškinti taliją, akcentuoti krūtinę. Sijonas dažnai kerpamas „saulės klišu“ arba siuvamas iš daugelio platėjančių detalių. Batai pageidaujami aukštakulniai.” (Izdėlytė (2009) p. 348).

Nors mados istorijos knygoje karo metų laikotarpio madai neskiriamas ypatingas dėmesys, deklaruojant tuos metus, kaip „veto moteriškumui“, bet akylai teigti, jog taip ir buvo negalima. Moterys, kad ir kokiomis politinėmis ir ekonominėmis sąlygomis begyventų nori išlikti moteriškomis ir apie elegancijos, skoningumo apraiškas liudija to laikmečio nuotraukos.

6 pav.

1940 m. Londonas. Tipinis to laikmečio kostiumėlis pagyvinas uždėtinėmis gėlių ir kaspinių detalėmis ir taip suminkštinta griežta švarkelio forma. (Worsley, H. *Decades of Fashion*. 2000, p. 344)

Ši nuotrauka daryta pirmaisiais karo metais. Apie tai galima spręsti, jog moterys gatve žingsniuoja nešinos ne tik rankinėmis, bet ir persijuosę ant virvelės kabančiomis dėžėlėmis su dujokaukėmis, mūvi pėdkelnes. Vėlesniais metais šios dėželės integravosi į populiariausią moterų aksesuarą rankinę.

7 pav.

(Worsley, H. *Decades of Fashion*. 2000, p. 345)

8 pav.

1945 m. Lenktynių diena. Jeigu ne šios damos išmonė kostiumėlis būtų labai nykus. Skrybėlaitė, aukštakulniai ir lapės kailis ansambliai suteikia prabangos (Worsley, H. *Decades of Fashion*. 2000, p. 364)

9 pav.

1941 m. Baltas elegantiškas paltukas, įtakotas „pasidaryk pats“ judėjimo ir pasiūtas iš kilpinės lovatiesės. Tais pačiais metais *Vogue* pasirodė tokie švarkai buvo elegancijos viršūnė. (Worsley, H. *Decades of Fashion*. 2000, p.

Virginija Izdelytė šį laikmetį dalija į du etapus: karo laikotarpį, trukusį iki 1945 metų, ir atkūrimo, trukusį iki šimtmečio vidurio. *John Peacock*, savo knygoje „The complete fashion sourcebook“ V-ąjį dešimtmetį padalina į du laikotarpius: 1940- 1946 metus ir nuo 1947-ųjų (*New look*) pradžios iki dešimtmečio pabaigos.

„Karo laikotarpis

1940 metais dar dažnai sutinkamos sportinės suknelės, užsegamos iki pat talijos. Jų viršutinė dalis ties peties linija dažnai sukarpyta į atskiras perpetes, o vėliau priglundusi prie talijos. Rankovės dažnai tiesios, ilgos arba trumpos, su rankogaliais; tokia suknelė baigiasi marškinių apykakle. Sijonas neilgas, tiesus, su klostelėmis priekyje arba užpakalyje; ilgis nuo žemės — 45 centimetrai. Jau matyta mada — vienoje suknelėje derinamos dvi skirtingos spalvos, faktūros, audiniai. Dažnai tai daroma taupumo sumetimais, o kartais — norint pagyvinti gana nuobodu siluetą. Populiarūs tampa suknelės ir nertinio komplektai. Nertiniai dėvimi tiek su suknelėmis, tiek su sijonais. Rankoje pastebimi angliški fasonai su užrašu etiketėje „būtinas daiktas“. Jie buvo ypač paprasti — trys sagos, marškinių apykaklė; vienintelė tokių suknelių puošmena — reljefinės siūlės.

Popiečio suknelės šiek tiek moteriškesnės; jos turėjo draperijas arba klostes korsažo srityje, šiek tiek išplatintą sijoną. Tokios suknelės buvo siuvamos Anglijoje eksportuoti į Ameriką — tuomet jos buvo plastiškesnės, išdailintos. Pasiūla vietinei rinkai daug paprastesnė.

Vakarinės suknelės, dėvimos Europoje 1943-1945 metais, buvo daug kuklesnės nei Amerikoje. 1943 metais itin retai galima buvo sutikti moterį su ilga vakarine suknele. Vakarinės suknelės Europoje buvo labai kuklios — dažnai dėvimas ilgas sijonas ir palaidinė.” (Izdelytė (2009) p. 351-352).

Iliustracijos (10- 29 pav.) vaizduoja kaip kito apranga ir aksesuarai pirmą dešimtmečio pusę.

30-39 pav. — atkūrimo laikotarpio mados pavyzdžiai.

„1947 metais kryptis „New Look“, pasiūlyta Ch. Dioro, buvo visiškai kitokia — tai platūs kliošu kirpti sijonai. Ši mada iš pradžių Europoje buvo pasitikta su pasipriešinimu. Amerikoje ji triumfavo. Norint užtikrinti gerą šio silueto kritimą, neretai buvo dėvimi apatiniai sijonai. 1950 metais jaunos mergaitės ėmė dėvėti keletą pasijonių, kai kurie iš jų buvo pasiūti iš standžios tinklinės medžiagos, „Dioro tinklo“, arba nailono. (Izdelytė (2009) p. 352).

Atkūrimo laikotarpis garsus „vapsvos“ liemeniu, apatinuko susiformavimu, ypatingu dėmesiu apatiniams drabužiams. Atsirado nauji korsetai, liemenėlės, diržai, atsiranda pirmosios nepermatomos, matinės klubų srityje pėdkelnės.

„5-ojo dešimtmečio pabaigoje moterys, regis, pajuto poreikį atgauti moteriškumą, kurį buvo priverstos atidėti į šalį per karą. Mados ekspertai po karo prognozavo aprangos revoliuciją, ir būtent taip atsitiko su Christiano Dioro „New Look“, pasirodžiusiu 1947 m. Dioro žodžiais, „be pagrindų negali būti mados“, ir apatiniai drabužiai tapo dar labiau apriboti nei prieš karą. Kad būtų pasiektos moteriškos formos, kurių reikalavo mada, liemenėlės pabrėžė aukštą, iškilą ir ypač pabrėžtą krūtinę.

Ilga liemenėlė, kuri suteikė formą krūtinai ir suspaudė taliją, buvo dėvima su keliaraiščiais, todėl nebereikėjo elastinio korseto. Po sijonais buvo dėvimi krakmolytos medvilnės ir nailono krinolinai ar apatiniai sijonai su rauktinukais. Siauras aptemptas drabužių stilius reikalavo ilgos liemenėlės su labai siauru apatiniu minimaliai puoštu sijonu. Apatiniai tapo įmantresni ir trumpesni. Į madą taip pat atėjo alternatyvaus stiliaus trumpos rauktos prie kelių kelnės ir elastinės trumpikės. Trumpikės buvo dėvimos jaunesnių moterų, subrendusios moteriškės nešiodavo ilgesnes.

Be jokios abejonės, viršutinių ir apatinių drabužių mados buvo ir tebėra labai įtakojamos socialinių, ekonominių ir politinių veiksnių. Pasauliniai įvykiai paveikė moterų padėtį ir vaidmenis pirmosios XX amžiaus pusės metu, ir paraleliai šiems pasikeitimams keitėsi ir aprangos mada. Technologiniai patobulinimai leido moterims aktyviau reikštis už namų ribų, o naujos medžiagos taip pat paliko savo atspindį madoje. Moterims gavus teisę balsuoti ir augant jų ekonominei ir socialinei padėčiai, jų drabužiai išreiškė šiuos pasikeitimus. Mada yra ir bus socialinių moters vaidmenų pokyčių simbolinė išraiška...“ (internetinė prieiga: www.womenshistory.about.com)

1.2 V dešimtmečio estetikos ir funkcijos savitumai madoje

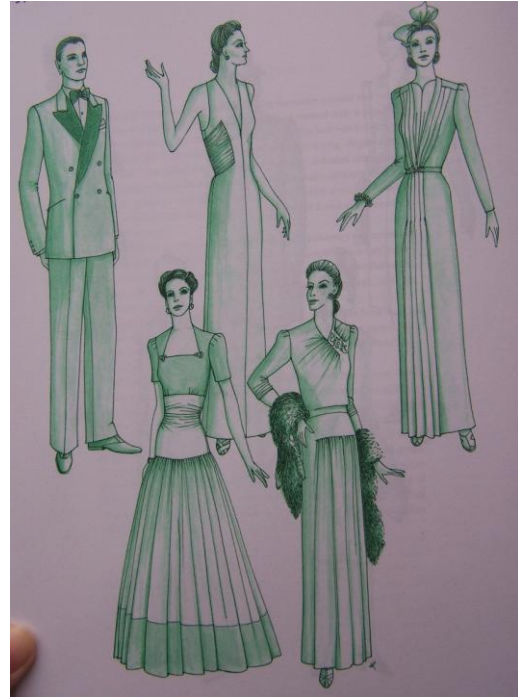
Iliustracijos — 10- 29 pav. (Peacock, 2005) vaizduoja kaip kito apranga ir aksesuarai pirmą dešimtmečio pusę.

30-39 pav. (Peacock, 2005)— atkūrimo laikotarpio mados pavyzdžiai .

10 pav.

1940 m. Dienai skirta apranga

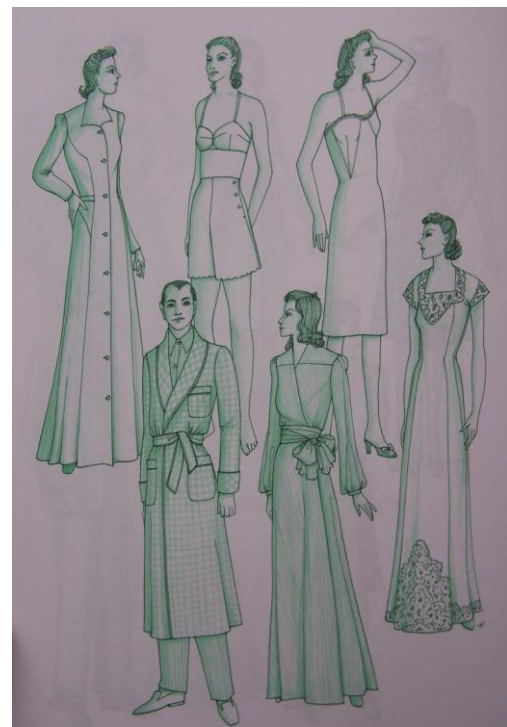
11 pav.

1940 m. Vakarinė apranga

12 pav.

1940 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

13 pav.

1940 m. Apatiniai rūbai ir negligė

14 pav.

1941 m. Dienai skirta apranga

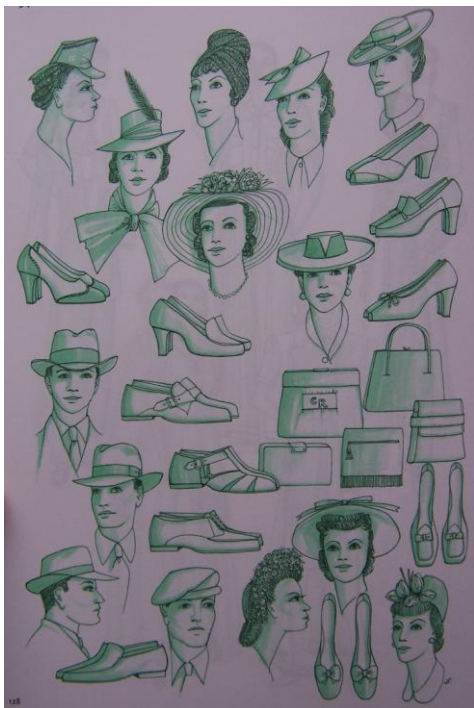
15 pav.

1941 m. Vakarinė apranga

16 pav.

1941 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

17 pav.

Aksesuarai

18 pav.

1942 m. Dienai skirta apranga

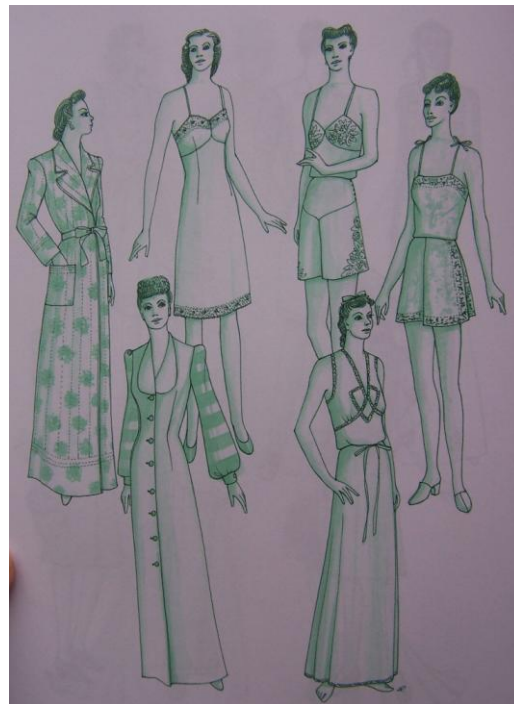
19 pav.

1942 m. vestuviniai drabužiai

20 pav.

1942 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

21 pav.

1942 m. Apatiniai rūbai ir negligė

22 pav.

1943 m. Dienai skirta apranga

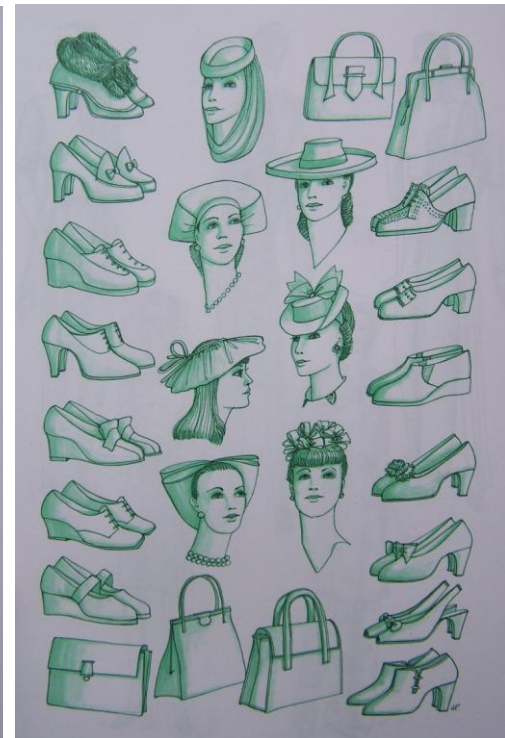
23 pav.

1943 m. Vakarinė apranga

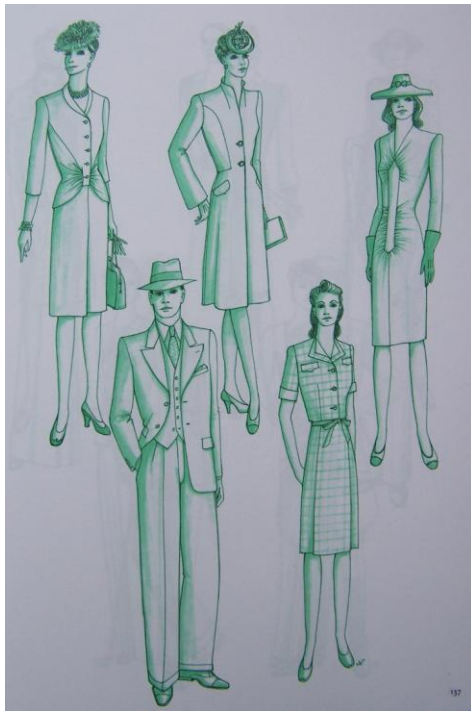
24 pav.

1943 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

25 pav.

Aksesuarai

26 pav.

1944 m. Dienai skirta apranga

27 pav.

1944 m. Vakarinė apranga

28 pav.

1944 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

29 pav.

1944 m. Apatiniai rūbai ir negližė

30 pav.

1945 m. Dienai skirta apranga

31 pav.

1945 m. Vakarinė apranga

32 pav.

1945 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

33 pav.

Aksesuarai

34 pav.

1946 m. Dienai skirta apranga

35 pav.

1946 m. vestuviniai drabužiai

36 pav.

1946 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

37 pav.

1946 m. Apatiniai rūbai ir negligė

38 pav.

1947 m. Dienai skirta apranga

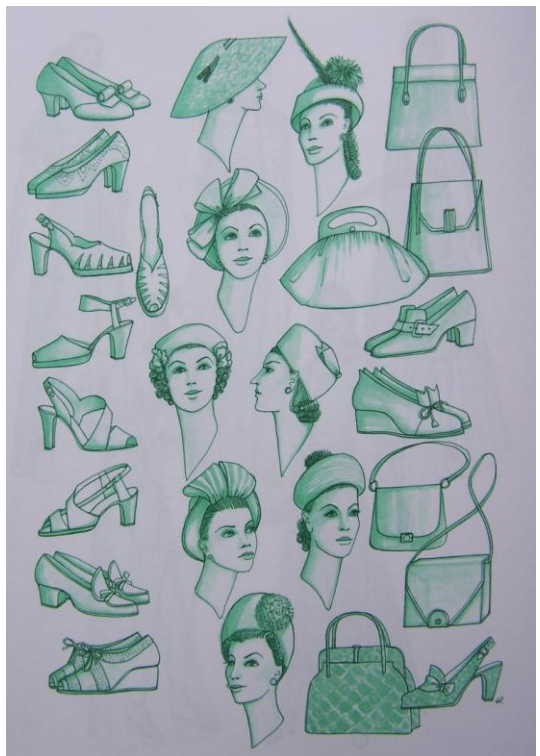
39 pav.

1947 m. Vakarinė apranga

40 pav.

1947 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

41 pav.

Aksesuarai

42 pav.

1948 m. Dienai skirta apranga

43 pav.

1948 m. Vakarinė apranga

44 pav.

1948 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

45 pav.

1948 m. Apatiniai rūbai ir negližė

46 pav.

1949 m. Dienai skirta apranga

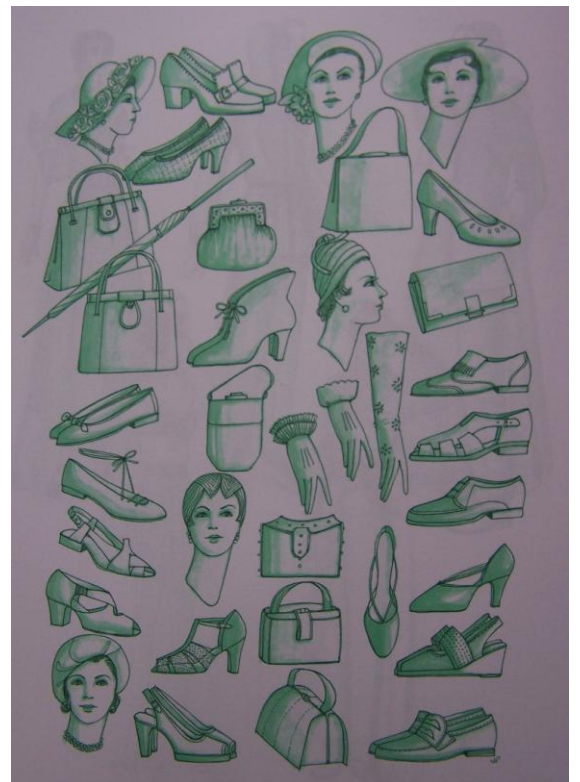
47 pav.

1949 m. Vakarinė apranga

48 pav.

1949 m. Sporto ir laisvalaikio rūbai

49 pav.

Aksesuarai

1.3 Uniformuota moteris

Antrojo Pasaulinio karo metu moters reikšmė buvo be galo svarbi. Vyrams išėjus į frontą, silpnosios lyties atstovės turėjo pasirūpinti ir namais, ir vaikais, ne tik pakeisti vyrus fabrikuose ir ūkiuose, bet ir „padėti jiems kariauti“. Moterys ne tik gamino karo pramonės gaminius fabrikuose, dirbo seselėmis ir slaugėmis, bet taip pat daugybė iš jų vilkėjo uniformas — dirbo laivyne ir oro pajėgose, pėstininkų būriuose.

Ypač daug silpnosios lyties atstovių tarnavo Tėvynei Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Magistro darbo interesų sritis pirmiausia meninė, todėl ne tiek svarbus moters vaidmuo kare, kiek svarbios jų uniformos. Jų charakteringiausios linijos ir formos.

50 pav.

Moterų karininkų uniformos modeliuotos *Philip Mangone*. (Worsley, H. *Decades of Fashion*. 2000, p. 389)

51 pav.

Dviejų dalių moteriška uniforma

(<http://www.redstone.army.mil/history/chron1/1942.html>)

52 pav.

Moteris karininkė. 1950-ieji. JAV (<http://www.gettyimages.com/detail/53272653/Retrofile>)

53 pav.

Antrojo pasaulinio karo metų uniforma. (<http://www.gettyimages.com/detail/53271495/Retrofile>)

54 pav.

Oro pajėgų uniformos. (<http://www.rafmuseum.org.uk/online-exhibitions/women-of-the-air-force/all-the-same-buttons.cfm>)

2. MOTERIŠKŲ AKSESUARŲ IR KARINĖS EKIPIRUOTĖS ESMINIAI BRUOŽAI

2.1 V dešimtmečio moterų aprangos aksesuarai

Kaip vyras kaklaraiščių, taip moteris aksesuarų turi turėti daug. Tai vienas iš nerašytų stiliaus įstatymų. Juk kuri moteris galėtų be jų išsiversti? Nors dešimtmetis nebuvo lengvas visais atžvilgiais, moterys pasitelkusios išmonę ir „pasidaryk pats“ devizą išliko moteriškomis ir stilingomis. Siuvo, gamino pačios. Ypač populiarūs buvo galvos apdangalai.

Skrybėlės buvo neatsiejama tualetto dalis. Kadangi vėl tapo madinga nedidelė galva, buvo pasiūlytos ir visai nedidelės skrybėlės, vos dengiančios galvą ir primenančios apverstus puodus. Jas gamino iš fetro, aksomo, kitų audinių, net iš baltų ir juodų dirbtinių gėlių. Ilgainiui atsirado ir plačiakraštės, dengiančios pečius šiaudinės skrybėlės, papuoštos kaspinais, plunksnomis, vualiais. Siluete jos kartojo pūsto sijono formą. Važinėjančios kabrioletais dėvėjo skareles.

„Lieknos moters siluetas formuojamas kontrasto principu. Pečiai platinami ne tik specialiu kirpimu, bet ir petukais. Liemuo suveržiamas plačiu diržu.“ (Ignatavičienė (2006) p. 157). Liauno liemens pabrėžimas, dirbtinai išplatinta pečių linija — bemaž labiausiai laikmetį reprezentuojanti stiliaus detalė.

2.1.1 Galvos apdangalai

55 pav.

56 pav.

57 pav.

Galvos apdangalai (http://www.fashion-era.com/hats-hair/hats_hair_9_hairstyles_history_1940_1945.htm)

58 pav.

59 pav.

60 pav.

(http://www.fashion-era.com/hats-hair/hats_hair_9_hairstyles_history_1940_1945.htm)

2.2 Antrojo Pasaulinio karo ekipiruotė

Kūrybiniame darbe panaudoti du pagrindiniai karinių kepurė tipai, tai „furažka“ ir „pilotė“.

„Furažka (rus. *фуражка*; angl. *peaked cap*) — vyriška uniforminė kepurė su snapeliu, karinės ar kitokios uniformos (jūrininko, policininko, geležinkeliečio ir pan.) dalis. Karinės furažkos dažniausiai yra karininkų ir kitų vadų uniformos dalis, bet nebūtinai.

Furažkų konstrukcija:

Furažkos būna dviejų tipų — minkštu viršumi ir kietu viršumi. Furažkų kietu viršumi viršus paprastai būna ištemptas ant vielinio lanko.

Furažkų sandara:

graižas — aplinkui einanti standi juosta, prie kurios tvirtinasi kitos kepurės dalys.

viršus — minkštas (lengvai desideformuojantis) arba standus, užtemptas ant metalinių lankų.

apvadai — juostiniai įsiuvai siūlėse tarp graižo ir viršaus bei pačiame viršiuje. Paprastai kitos spalvos, negu graižas ir/ar viršus.

snapelis - įvairių dydžių, bet paprastai nelabai didelis, kietas, išlenktas.

pasmakrės dirželis — graižo priekinėje pusėje dažnai eina pasmakrės dirželis, kuris, kai nenaudojamas, perkliamas per snapelį ant graižo priekio ir sutrumpinamas, kad laikytųsi. Svarbus furažkoms, kurios dėvimos lauko sąlygomis ar važinėjant atviromis transporto priemonėmis. Kai pasmakrės dirželio furažka neturi, graižo priekinėje dalyje vietoj dirželio gali būti dekoratyvinė virvutė.

Istorija

Rusijos kariuomenėje furažkos buvo įvestos caro Pavelo I valdymo laikais (1796-1801 m.). Karininkų furažkos buvo su snapeliais, eilinių kareivių - besnapės. XIX a. Rusijos kariuomenėje furažkų viršaus priekinėje dalyje būdavo kokarda, o graižo priekinėje dalyje - kariuomenės rūšies ar specialybės emblema ar ženkliukas. Vasarą ant furažkų viršaus užmaudavo baltą apvalkalą.

1814-1815 m. furažkos imtos naudoti ir Prūsijos kariuomenėje, kai feldmaršalas *Gebhard Leberecht von Blücher* ir kiti karininkai ėmė dėvėti furažkas kaip lauko uniformines kepure. Vietoj griozdiškų to meto kiverių.

Nuo XIX a. pradžios furažkos tapo būdinga Rusijos ir Prūsijos kariuomenių uniformine kepure.

1856 m. furažkos įvestos į D. Britanijos Karinio jūrų laivyno puskarininkų (*petty officers*) uniformą. 1902 m. D. Britanijos armija ėmė dėvėti chaki spalvos lauko furažkas ir spalvotas išėigines.

1902-1917 m. tamsiai mėlynas furažkas dėvėjo JAV armijos kariškiai.

XX a. furažkos pasidarė būdinga sausumos kariuomenės, laivyno, aviacijos uniforminė kepurė (ypač karininkų). Taip pat furažkos išstūmė anksčiau policijos naudotus šalumus ir kepius.

Pavadinimas

Furažkos neturi tarptautinio nusistovėjusio pavadinimo. Rusiškai jos vadinamos *фуражная шапка* 'furažinė kepurė' arba *фуражка* - pagal tai, kad pirmiausia jas ėmė dėvėti kariškiai, rūpinęsi furažu (pašarais).

Angliškai furažkos vadinamos angl. *peaked cap* 'kepurė su snapeliu', *forage cap* 'furažinė kepurė' arba *combination cap* 'kombinuotoji kepurė'. Pavadinimas *peaked cap* nėra geras, kadangi yra daug uniforminių kepurų, turinčių snapelius - kiveriai, kepės, kepiei, beisbolo kepuraitės ir kt." (internetinė prieiga: <http://lt.wikipedia.org/wiki/Fura%C5%BEka>).

„Pilotė — kariška lengva vasarinė kepurė. Ypatinga tuo, kad nuimta nuo galvos ji nesunkiai suplojama iš šonų ir pakišama po antpečiu, už diržo ar sulenkama dviguba ir įkišama į kišenę. Pilotės - būdinga kareivių, jaunimo organizacijų (skautų, pionierių ir kt.) uniformoms. Taip pat pilotės kartais yra moteriškos aprangos dalis.

Lietuviškas pavadinimas paimtas iš rus. *пилотка* (pilotka), o šis pavadinimas atsirado todėl, kad Pirmojo pasaulinio karo metu pilotės buvo karo lakūnų (pilotų) uniformos dalis.

Spėjama, kad pilotės atsirado iš škotiškos *glengarry* kepurės - keltiškos kepurės, kurią škotų kariai naudoja dar nuo viduramžių. Skiriasi tuo, kad neturi spurgos, tartano spalvų antsiuvo ir kitų priedų.

XX a. ketvirtą dešimtmetį pilotės tapo pagrindine Vermachto kepure. 1936-1939 m. Ispanijos pilietiniame kare kariaujančių pusių kareivius buvo galima skirti pagal piločių fasonus.

TSRS Raudonoji Armija pilotes ėmė naudoti prieš pat karą su Vokietija.” (internetinė prieiga: <http://lt.wikipedia.org/wiki/Pilot%C4%97>)

„Kokarda — iš vienspalvio ar daugiaspalvio kaspino susegtas ženklas, dėvimas kepurėje ar atlape arba apvalus ar ovalus metalinis spalvotas ženklas, segamas į galvos apdangalą (pvz., uniforminę kepurę).“ (internetinė prieiga: <http://lt.wikipedia.org/wiki/Kokarda>).

„Perpetė, portupėja (pranc. *porte-épée*) — amunicijos (karinės aprangos) dalis, kario nešiojama diržų sistema, skirta ginklams ir kitiems reikmenims nešioti. Portupėjos dažnai yra ir įvairių sukarintų organizacijų aprangos dalis.

Portupėjos dalys:

- viršutinė — vienas arba du diržai, einantis per vieną arba abu pečius, apačioje susegti su juosmens diržu. Viršutinę dalį gali sudaryti:
 - vienas įstrižai per petį einantis diržas, kurio galai susegti su juosmens diržu priešingoje pusėje.
 - du statmeni diržai. Kiekvienas jų abiem galais susegtas su juosmens diržu, eina per petį (paprastai — po antpečiu).
 - du diržai, kurie kryžiuojasi, eidami per priešingus pečius.
 - nugaros pusėje vienas diržas, kuris ties mentėmis šakojasi į du, kurie eina po antpečiais ir priekyje jungiasi prie juosmens diržo.
- apatinė - juosmens diržas, prie kurio prisegama šaltojo ginklo (kardo, šaškos, durklo ir pan.) makštis, pistoleto dėklas, gertuvė ir kiti reikmenys.“ (internetinė prieiga: <http://lt.wikipedia.org/wiki/Perpet%C4%97>).

70
70 Lance-Corporal, British ATS, 1940
This lance-corporal of the ATS (Auxiliary Territorial Service) wears a privately purchased coloured field service cap; the issue pattern was khaki. The formation sign is that of 1st Anti-Aircraft Division which was heavily engaged in 1940-41 defending London from aerial attack. Since she is attached to the Royal Artillery she wears the RA badge on her left breast.

76
76 Leading Aircraftwoman, Royal Air Force, 1940
This leading aircraftwoman wears the women's version of the standard RAF service dress as worn by members of the Women's Auxiliary Air Force (or WAAF's as they were known). The badges on her left sleeve are the RAF eagle above the letter 'A' for auxiliary, the flash for a wireless operator, and the horizontal propeller which was the badge of rank of a leading aircraftman/woman.

275
275 2nd Officer, Women's Royal Naval Service, 1942
This is the standard women's version of the naval service dress with three cornered hat, referer and matching skirt. Rank distinction lace in blue on the cuffs had white lights for those in the paymaster branch. Instead of a gold-embroidered cap badge worn by male officers, women had blue laurel leaves.

61 pav.

Bričių moterų uniformos (<http://www.wv2incolor.com/forum/showthread.php?p=92933>)

352
352 Officer, US Women's Army Corps, 1944
This officer wears the dark olive-drab cap and tunic with light khaki skirt. Her cap badge is the standard officers' late-war pattern of an unadorned eagle, while the collar badges are the head of Pallas Athene in gold (a winged propeller was used for USAAF women officers). Women other ranks wore circular gold badges on the collar with a similar design thereupon. The olive braid on tunic cuffs denoted the wearer's officer status.

359
359 Lieutenant Junior Grade, Women's Auxiliary Volunteer Service, 1942
This lieutenant's rank is shown by the sleeve stripes in reserve blue, and the silver bars on the shirt. Her head-dress is the standard summer cap with Navy officers' cap badge. The collar badges represented a white anchor on a blue propeller.

276
276 Lieutenant, Royal Canadian Women's Naval Service, 1943
This lightweight uniform was worn by all ranks in the Royal Canadian Women's Naval Service. Officers had the three cornered hat instead of the round sailor's hat worn by women of non-commissioned rank. Ratings had black plastic instead of gilt brass buttons. The regulation bag was also called a 'pochette'. The white lights between the rank distinction lace on the shoulder straps identifies this officer as being in the paymaster branch.

62 pav.

Amerikos ir Kanados karininkės (<http://www.wv2incolor.com/forum/showthread.php?p=92933>)

197

**197 Sergeant,
Red Army Medical Corps, 1945**

Uniforms for women serving in the Red Army were first introduced in August 1941, but these were rapidly superseded by standard issue clothing. This sergeant wears a man's shirt with rank and arm-of-service badges on the shoulder straps. The badge on the right was worn by all personnel in Guards units and formations.

199

199 Sniper, Red Army, 1943

This woman sharpshooter wears one of the many patterns of camouflage overall which were issued to snipers, assault engineers and parachutists. One version had strips of frayed cloth sewn to the shoulder and outside sleeves, which had the effect of diffusing the outline and making a stationary figure almost invisible. The rifle is the 7.62mm Mosin-Nagant M1891/30 rifle with telescopic sight.

63 pav.

Sovietinēs armijas moterys (<http://www.ww2incolor.com/forum/showthread.php?p=92933>)

3. KŪRYBINĖS KOLEKCIJOS SAŠAJOS SU ŠIUOLAIKINE MADA

3.1 Militaristinės estetikos ir šiuolaikinės mados sąsajos

„Uniforma — tai ne tik darbo drabužiai, įpareigojantys neužmiršti, kas esi, kur esi ir kaip turi elgtis. Uniforma — tai dekoratyvus mados elementas. Vis daugiau uniformos detalių bei kirpimo būdų atsiranda šiuolaikinėje madoje — ant podiumų lipa jūreiviai, stiuardėsės, husarai. Ypač daug stiliaus pavyzdžių skolinamasi iš kareivio uniformos.

Kareiviškas kirpimas — ne jokia naujovė, jis madingas jau seniai. *Military* stilius tiesiog nemiršta!

Nekreipiant dėmesio į Napoleono erą, kareiviška mada tarp civilių išpopuliarėjo šešiasdešimtaisiais, kaip protestas prieš Vietnamo karą. Tačiau net karui pasibaigus, vis daugiau ir daugiau žmonių savanoriškai derina kareivišką aprangą kasdieniniame gyvenime.

Laisvus drabužius pakeitė griežtas kirpimas, aiškios, dekoratyvios formos, daugelis negailestingai nurėžė ilgus plaukus, norėdami susikurti griežtą šukuoseną. Nuo to laiko kareiviška uniforma bei jos detalės aukštojoje madoje tai pasirodydavo, tai pasitraukdavo iš horizonto. Aišku viena — galo šiam stiliui nėra ir tikriausiai niekada nebus.

Kareiviška mada pasiekė populiarumo viršūnę prasidėjus Golfo karui Viduriniuose Rytuose. Tuomet žiniasklaida pradėjo transliuoti laidas, kuriose kareivis buvo beveik šlovinamas, tai paskatino civilius elgtis ir atrodyti panašiai į savo „herojus“. Dvieilis palto ar švarko užsegimas tapo kasdienybe, pamėgta avėti kareiviškus batus, beretes bei arabiškas skaras, o antpečiai puošė beveik visus naujo kirpimo paltus.

Bėgant metams ir keičiantis sezonams kareiviškos uniformos detalės madoje pasireiškia vis kitokiuose kontekstuose, varijuoja formose, evoliucionuoja. Paskutinis *military* mados klyksmas — aukštos apykaklės — stovės, admiralo paltai bei apkantuoti detalių krašteliai, primenantys ir husaro uniformą.“ (internetinė prieiga: http://gatve.delfi.lt/news/mada_ir_stilius/article.php?id=16146650 litaristinė romantika pas Burberry Prorsum | Pre-Fall 2010)

„Juk tradiciją reikia ne vien konservuoti, bet ir perteikti. O „perteikti“ reiškia ir tai, kad niekas nepaliekama užkonservuota visiškai nepakeitus, kad sena mokomasi pasakyti ir suvokti naujai.“ (Gadamer (1997) 69 psl.) Mada pasmerkta nuolatinei kaitai.

64 pav.

65 pav.

66 pav.

Militaristinės detalės aukštojoje madoje

Viena ryškiausių paskutinio meto militaristinių kolekcijų, tai dizainerės *Little Shilpa* aksesuarai, kuriuos ji pristatė „Lakme“ mados savaitėje, Mumbajuje.

„Blizgučiais papuoštos dujokaukės, iš kareiviškų kepurėlių, sraigtasparnio propelerių, ordinų, medalių, ginklų sukurti galvos apdangalai, šalikėliai iš maskuojančio tinklelio, kareiviškos kuprinės, pirštinės ir diržai - visa tai derinama su modelių apranga, primenančia karines uniformas.“
(internetinė prieiga: http://www.alfa.lt/straipsnis/10270108/?Militaristine.Indijos.mada=2009-04-26_00-05)

67 pav.

68 pav.

(http://www.alfa.lt/straipsnis/10270108/?Militaristine.Indijos.mada=2009-04-26_00-05)

69 pav.

70 pav.

71 pav.

(<http://cloudnumberseven.blogspot.com/>)

72 pav.

73 pav.

74 pav.

(<http://dianepernet.typepad.com/diane/2009/03/lakme-fashion-week---little-shilpa.html>)

75 pav.

76 pav.

(<http://dianepernet.typepad.com/diane/2009/03/lakme-fashion-week---little-shilpa.html>)

Šiame amžiuje įmanoma viskas. Ne tik militarizmo apraiškos madoje, bet ir uniformos tampa madingomis. 2008- aisiais rusų dizaineris Valentinas Judaškinas sukūrė aprangą rusų armijos karininkams, kuri pakeitė senąją, tarnavusią nuo 1994-ųjų metų.

77 pav.

(<http://www.lady.ru/moda/article-906.html>)

Karas — populiari žurnalų viršelių tema.

78 pav.

„Vogue“, Italija (<http://www.smvblog.com/nonita/?m=200911>)

79 pav.

„Vogue“, Rusija (<http://www.hellomagazine.com/celebrities-news-in-pics/22-01-2009/50621/>)

2009-ųjų *Hermes* rudens – žiemos kolekcija įtakota Pasaulinio karo aviatorių aprangos ypatingai atitiko to laikmečio dvasią. Modeliai dėvėjo šalmsus, apsauginius akinius, fone skambėjo garso takelis iš kino filmo „Kasablanka“.

80 pav.

(<http://www.butterboom.com/2009/08/18/hermes-aviator-inspired-hong-kong/>)

Militarizmas į didžiąją sceną įžengė ir tapo be galo populiariu 1989- aisiais, kai Maiklas Džeksonas pasirodė aukso spalva siuvinėtu karinio tipo kostiumu. Pop karaliui mirus, Holivudo ir pop scenos žvaigždės vis dažniau pastebimos vilkint šio tipo apranga.

81 pav.

(<http://bestofmichaeljackson.jclondon.com/tag/photo-shoots/>)

82 pav.

Dainininkė Beyonce (http://www.conservativecool.net/Style_and_Fashion.html)

83 pav.

Claudia Schiffer angliškame *Vogue*, 2009 balandis

(<http://www.zimbio.com/Claudia+Schiffer/articles/74/Claudia+Schiffer+sexy+military+strange>)

3.2 Ažūro technikos įvairovė mados kūrėjų kolekcijose

„Niekas taip neišryškina ir neatskleidžia moteriškumo kaip viliojantys nėriniai. Visai nesvarbu, ar tai — tik drabužio detalė, ar visa prabangi vakarinė suknelė: ši medžiaga suteikia įvaizdžiui seksualumo, išskirtinės elegancijos.

Nėriniai asocijuojasi su prabanga ir erotiškumu. Gipiūru puošdavosi išrinktieji, paprasti mirtingieji nėriniais tik pagyvindavo išeiginę aprangą. Tikrąją šių kilmės vietą ir laiką labai sunku nustatyti. Biblijoje minimas tam tikros struktūros akytas audinys. Savita gipiūro atmaina rasta senovės Egipto kapavietėse: tinklą primenančia medžiaga uždengti mirusiojo krūtinė ir plaukai. Perregimų prabangių audinių liko ir iš antikinės Romos bei Graikijos. Vis dėlto į dabartinius panašūs nėriniai pradėti kurti tik XVI a. Belgija, Italija, Rusija, Ispanija, Airija, Vengrija, Malta nuo seno garsėjo gipiūro nėrimo gildijomis.

Žinoma daugiau nei šimtas nėrinių tipų, šie skirstomi pagal raštus, gamybos techniką, kilmės šalį, struktūrą. Ažūrinių raštų esti galybė, tačiau istoriškai populiariausi — augalų motyvai, rytietiški ornamentai, žmonių arba gyvūnų siluetai.

XVI a. Italija tapo vaizduojamojo ir taikomojo meno citadele, o Venecija — išskirtinių nėrinių gamybos centru. Iki šiol šis miestas garsėja ažūriniais rankų darbo skėčiais, nertomis staltiesėmis bei puošniomis dekoratyvinėmis aprangos detalėmis.” (internetinė prieiga: http://www.moteris.lt/lt/naujienos/grozis_ir_mada/tendencijos/prabangi_neriniu_pagunda/).

Ažūras gana populiari dekoravimo technika, naudojama ne tik odoje, bet ir daugelyje kitų medžiagų. O ir iš odos kuriami įvairiausi kiauraraščiai. Tai ir plonyčių odos juostelių nėriniai, ir rankų darbo pjaustinėti, skylmušių ar lazeriu pagalba sukurti raštai, aklasis ažūras, kai po išpjaustyta dedama kita medžiaga. Šiuolaikiniai dizaineriai itin pamėgo šį dekorą būda. Taip puošiama ne tik avalynė, rankinės, bet ir suknelės, pėdkelnės, net maudymosi kostiumėliai.

84 pav.

Azzedine Alaia sandalai

(<http://theshoegoddess.com/2009/10/amazing-alaia-discount.html>)

85 pav.

Valentino bateliai

(<http://www.thelook4less.net/>)

86 pav.

87 pav.

Stella McCartney bliuzelė

(http://www.chicalert.com/labels/Bergdorf_Goodman.html)

88 pav.

Dainininkė *Rihanna* dėvi Rodantės pavasario – vasaros kolekcijos blauzdines.

(http://www.shoewawa.com/2009/05/rihanna_road_te.html)

89 pav.

Zimmerman ažūrinė rankinė

90 pav.

Chloe krepšys, dekoruotas aklojo ažūro technika

(<http://forum.purseblog.com/blog-entries/zimmerman-lace-cutout-bag-503090.html>)

(<http://www.geekhandbags.com/chloe/style-your-weekend-with-chloe-cut-out-leather-bag>)

91 pav.

Luiza Bonadiman maudymosi kostiumėlių kolekcija

(<http://cyanatrendland.com/2009/07/04/luiza-bonadiman-swimsuite-collection/>)

4. KOLEKCIJOS „KITA ROUZI” KONCEPCIJA IR MENINIS PAGRINDIMAS

4.1 Darbo koncepcija

„H.Taine'o manymu, menininkas, būdamas savotiškas filosofas, atkuria tikrovę apibendrintu, „pagerintu” pavidalu. Kūrinio vertė priklauso ne tik nuo to, kas atspindi, ką atspindi, bet ir kaip atspindi, t.y. nuo atspindėjimo savitumo.” (Gaižutis (1998) p. 23)

Aksesuarų kolekcija „Kita Rouzi“ tai šeši odinių modernaus stiliaus, šiuolaikiškai moteriai skirtų galvos apdangalų, rankinių ir diržų, komplektai. Susieti bendros stilistikos, sukurti remiantis XX a. V-ojo dešimtmečio, karo ir pokario metų, moterų mados ir tam laikmečiui būdingos karinės ekipiruotės ypatumais aksesuarai nėra „uniforminiai”. Netikėtumo jiems suteikia nebūdingos militaristinei aprangai spalvos, griežtų formų ir ažūrinio dekoru sintezė. Dekoro elementu pasirinkau šešiakampę žvaigždę. Žvaigždė vienas dažniausiai uniformose, ekipiruotėje vaizduojamų simbolių. „Simboliai išlaikė gebėjimą glaustu būdu išsaugoti nepaprastai plačius ir svarbius tekstus“ (Lotman (2004) p. 255).

Šiuolaikinės veržlios moters ir karo metų dvasios pajautos santykis.

Kolekcija skirta dalykinei, drąsiai, neabejotinai trokštančiai išsiskirti iš minios moteriai. Skirta dėvėti priėmimuose, reprezentaciniuose renginiuose, puikiai dera ir pagyvina dalykinio, griežto stiliaus aprangą.

Esminis leitmotyvas — dviejų nesuderinamų priešybių, moteriškumo ir karinės ekipiruotės elementų sintezė vienoje kūrybinėje kolekcijoje .

Kolekcijai pasirinkti du uniforminių kepurė tipai. Tai kepurė su snapeliu (*furažka*²) ir pilotė. Labiausiai paplitę ir beveik visų šalių karinėje aprangoje sutinkamos ir tebenaudojamos iki šiol kepurės. Sukurta po tris skirtingas šių galvos apdangalų variacijas. Prie kepurė su snapeliais pritaikyti karinės stilistikos diržai, o į komplektus su pilotėmis įeina delninės rankinės (prototipas — planšetės).

Spalva vaidina ne paskutinį vaidmenį bet kuriame meno kūrinyje. Ji leidžia žaisti reikšmėmis ir įvaizdžiais, perduoti informaciją — sąveikauti su žiūrovu, o aksesuarų dizaine ypač svarbi, nes daiktas teiks informaciją aplinkiniams apie jo savininką. Aksesuarai, tai asmenybės

² Furažkos neturi tarptautinio nusistovėjusio pavadinimo. Rusiškai jos vadinamos *фуражная шапка* 'furažinė kepurė' arba *фуражка* - pagal tai, kad pirmiausia jas ėmė dėvėti kariškiai, rūpinęsi *furažu* (pašarais). (internetinė prieiga: <http://lt.wikipedia.org/wiki/Fura%C5%BEka>)

atspindys, jo saviraiškos priemonė. Pagal tai, kuo moteris mėgsta puoštis galima nuspėti netgi jos visuomeninę padėtį, pasaulėžiūrą ir daug kitų dalykų. Vienetiniai, išskirtiniai dizainerio sukurti aksesuarai tai tokie meno kūriniai, kurių reikia ne tik kaip reprezentatyvaus asmens atributo, bet ir kuriems reikia žmogaus, kad suspindėtų ir suskambėtų. Juk tas pats daiktas vieną gali puošti, o kitą užgožti ar net bjauroti. Prie to prisideda ir spalva. Juk ne visos spalvos kiekvienam tinka, atspindi jo būdą.

„<...> menas sau medžiagą ima iš gyvenimo, bet be šios medžiagos duoda dar kažką, ko nėra pačios medžiagos savybėse.“ (Rapoportas (1998) 3 psl.) Duotybė džiaugtis ir jausti pasitenkinimą grožiu didelė dovana. Dar didesnė palaima tą meną kurti.

„Pasaulis gali būti vadinamas „žmogišku“ tik tiek, kiek jis ką nors reiškia.“ (Greimas (1989) p. 43) Kolekcijoje vyrauja trijų spalvų derinys — juodos, baltos ir raudonos. Elegantiškiausios ir moteriškiausios iš spalvų. Žvelgiant į šią kombinaciją labai banaliai, tai ji atitinka kolekcijos idėją tokiu atitikmeniu: raudona – kraujas, juoda – parako dūmai, gedulas, balta – taikos simbolis (karo – pokario laikotarpis). Iš moteriškosios pusės: raudona, tai aistros, meilės, gyvenimo (gyvenimas – motinystė) spalva; juoda — amžinos elegancijos; balta — tyrumo, mergaitiškumo, nuotakų... Bet įsigilinus labiau į spalvų pasaulį suprantama, kad šios spalvos „kariauja“ tarpusavyje ne tik simboliškai, bet yra priešingos prigimtimi, psichologiniu poveikiu, jų tarpusavio sąveika priklauso ir nuo santykio (kiekio).

Moters prototipas, kuriai skirta ši kolekcija — *Rosie the Riveter*. Tai Antrojo Pasaulinio karo metų kultūrinė ikona, daugelio agitacinių plakatų, kviečiančių padėti kariaujantiems vyrams personažas, moteris — žinanti savo sugebėjimus, vertę ir vidinę stiprybę.

„Palaikyti optimizmo dvasią ir stiprybę, buvo sukurta daina „*Rosie the Riveter*“, kuri vėliau ir surado savo prototipą, *Rosie Will Monroe* — ji įkūnijo dainos personažą, visapusišką moterį. Šios dailiosios lyties atstovės galėjo prisidėti prie karo veiksmų, būdamos užkulisiuose, gamindamos ginklus bei kitus karo „padargus“. Sukurtas trumpas video filmukas ir daina, tapo to meto hitais, įkvepiančiais moteris dirbti ir tikėti savo jėgomis. Dainos žodžiuose daug padrašančių frazių, tokių kaip, „Ji kuria istoriją, dirba dėl pergalės <...> gali padaryti daugiau nei vyrai gali...“

Iki dabar „*Rosie the Riveter*“ išliko kaip simbolis moters stiprybės ir sugebėjimų, daugelis ją laiko feminizmo simboliu, bet tai toli gražu ne taip, juk silpnesnioji lytis, nuolatos turi kažką įrodinėti vyrams, kad pastarieji jas šiek tiek kitaip vertintų.“ (internetinė prieiga: <http://www.miestoiq.lt/2009/10/rosie-the-riveter-simbolis/>).

4.2 Kūrybinės dalies meninės idėjos paieškos

Artimiausi prototipai

92 pav.

93 pav.

Karininkė su pilote (http://dvs.ohio.gov/veterans_hall_of_fame/inductees/class_of_2009.aspx)

Moteris, tarnaujanti laivyne dėvinti kepurę su snapeliu

(http://www.historylink101.com/ww2_navy/org/misc2/Uniforms2/15231.html)

94 pav.

95 pav.

Raudonosios armijos karo medicinos tarnyba (<http://www.ww2incolor.com/forum/showthread.php?p=92933>)

Laivyno karininkė (<http://www.swingfashionista.com/tag/40s/>)

Eskizai

96 pav

97 pav.

98 pav.

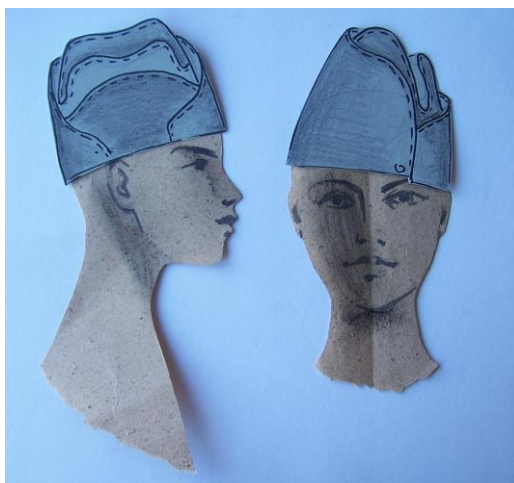
99 pav.

100 pav.

101 pav.

102 pav.

103 pav.

104 pav.

105 pav.

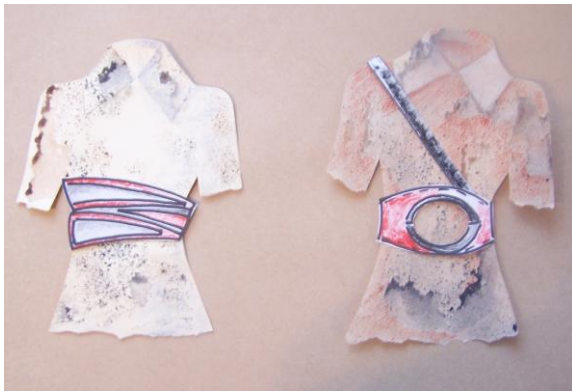
106 pav.

107 pav.

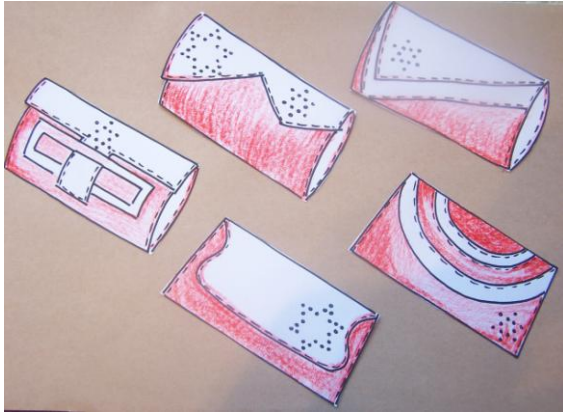
108 pav.

109 pav.

110 pav.

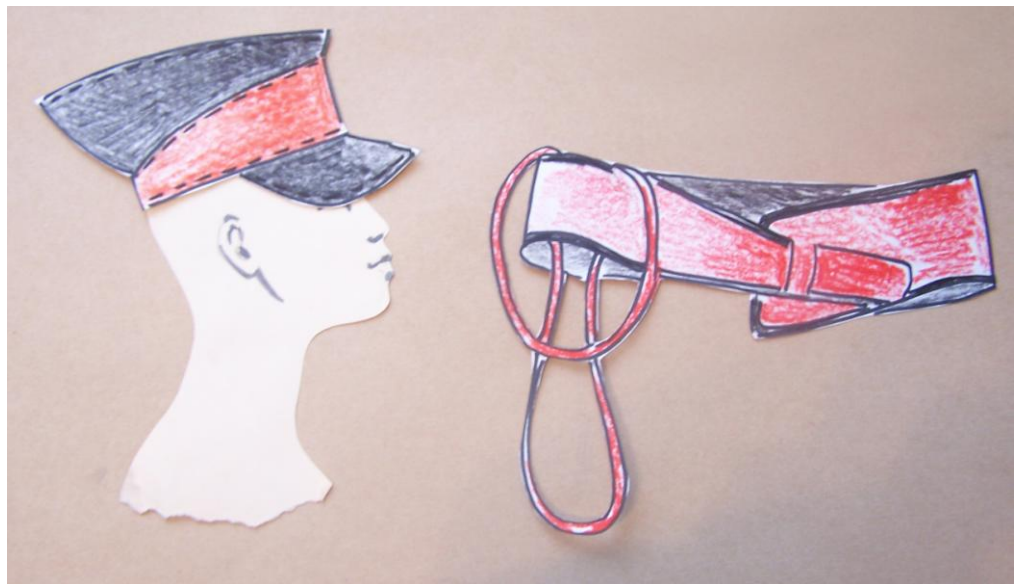

111 pav.

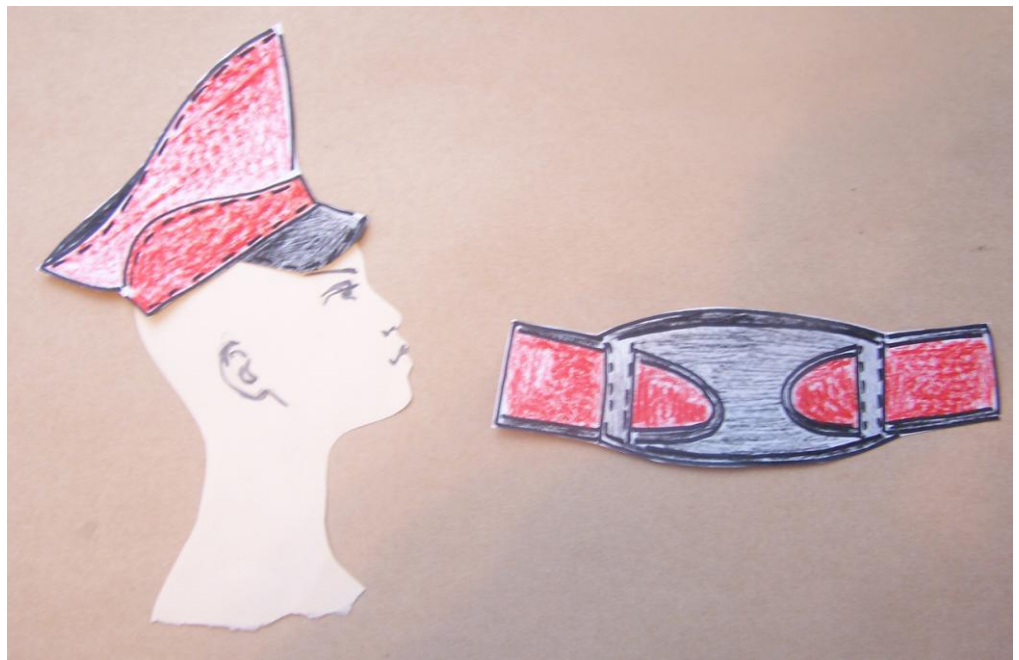

112 pav.

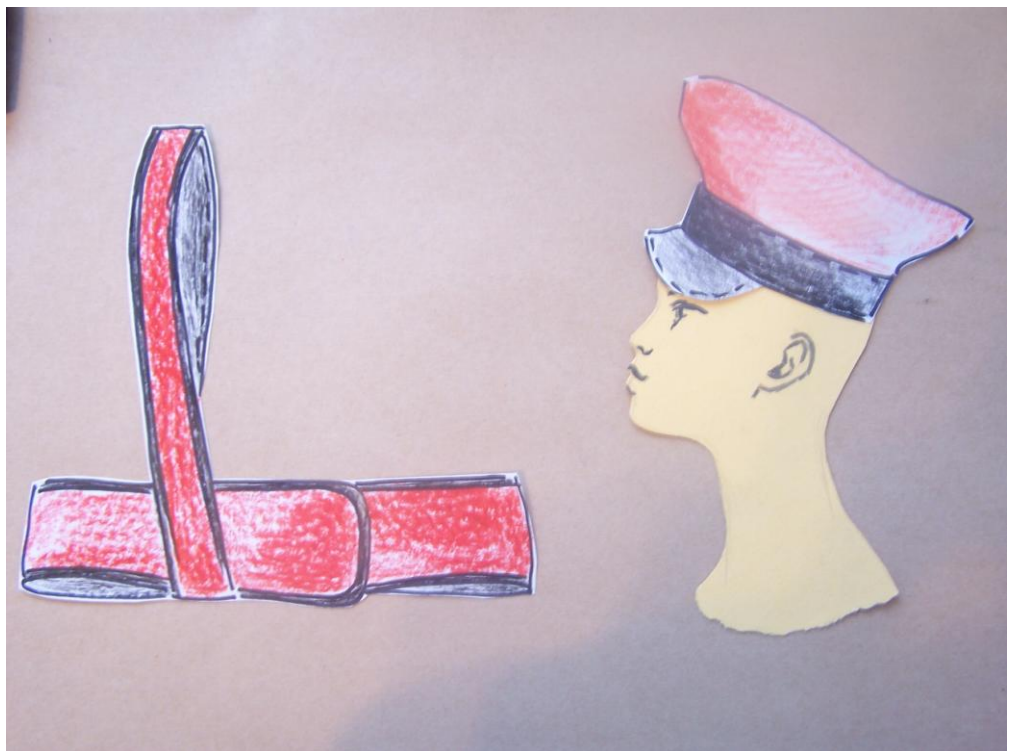
Galutiniai eskizai

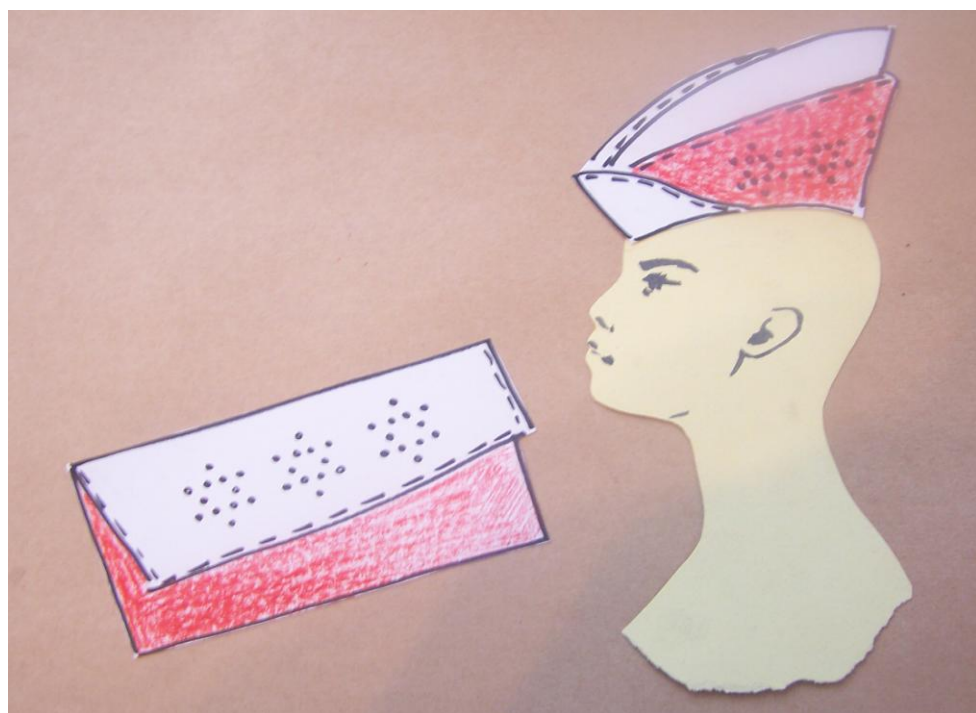
113 pav.

114 pav.

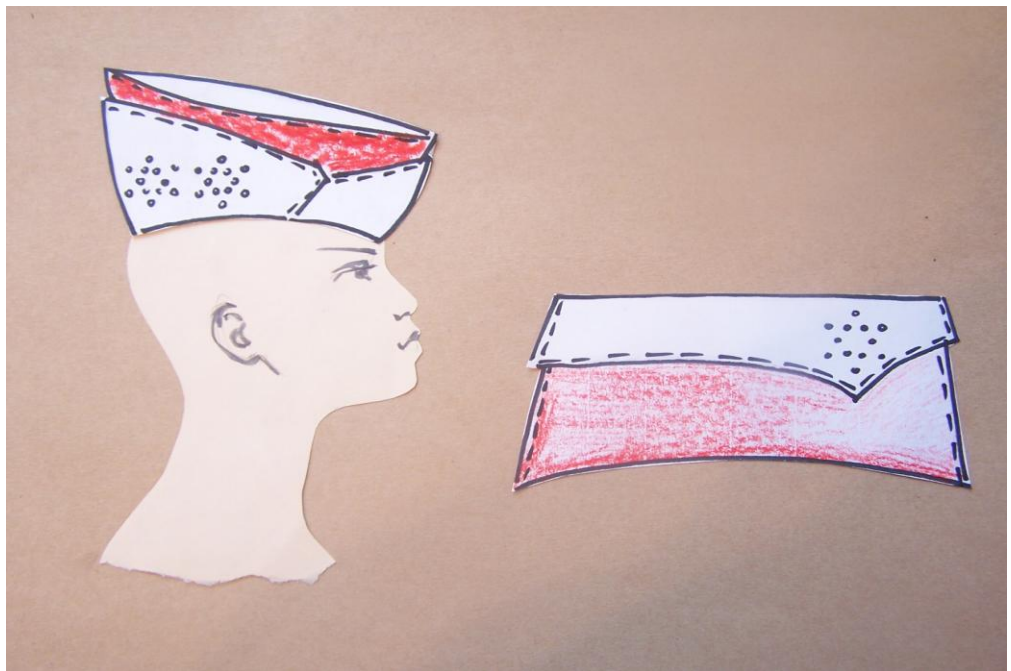
115 pav.

116 pav.

117 pav.

118 pav.

Bandiniai

119 pav.

120 pav.

121 pav.

122 pav.

123 pav.

124 pav.

125 pav.

126 pav.

127 pav.

128 pav.

129 pav.

130 pav.

131 pav.

132 pav.

133 pav.

134 pav.

135 pav.

136 pav.

137 pav.

138 pav.

139 pav.

140 pav.

141 pav.

142 pav.

143 pav.

144 pav.

145 pav.

146 pav.

147 pav.

148 pav.

149 pav.

4.3 Kolekcijos vizualus pristatymas

150 pav.

151 pav.

152 pav.

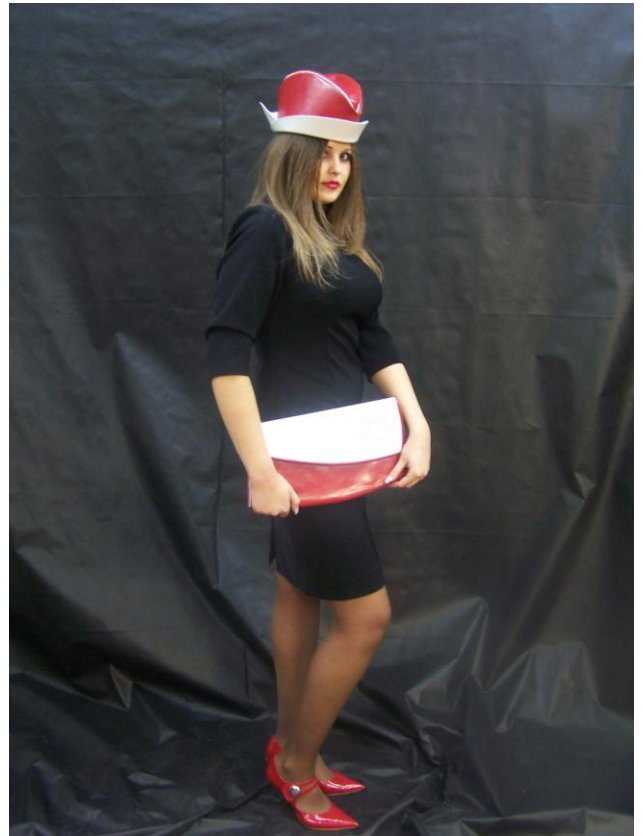
153 pav.

154 pav.

155 pav.

156 pav.

157 pav.

158 pav.

159 pav.

160 pav.

161 pav.

162 pav.

163 pav

IŠVADOS

1. Apžvelgus laikmetį kaip išskirtinai savitą ir masinantį fenomenalų mados istorijos dešimtmetį ir pasidomėjus to meto moters vieta visuomenėje, socialiniu jos statusu surasta sąsajų su nūdienos moterimi – kovotoja.

2. Moteriškumo ir karo temų sintezė aksesuarų kolekcijoje „Kita Rouzi“ davė šiuolaikišką ir originalų rezultatą. Karinės ekipiruotės ir V-ojo dešimtmečio madingų aksesuarų transformacija, sujungta subtilia, itin moteriška ažūro technika, netikėtu spalvų deriniu ir pateikta kaip vientisa šiuolaikinė kolekcija — nauja.

3. Remiantis XX a. V-ojo dešimtmečio, karo ir pokario metų, moterų mados ir karinės ekipiruotės ypatumais kaip įkvėpimo šaltiniu, sukurta ir įgyvendinta medžiagoje originali, funkcionalia ir šiuolaikiška moteriškų aksesuarų kolekcija.

4. Vizualios istorinės informacijos, ir jos atspindžių šiuolaikiniame dizaine rinkimas ir analizavimas įgalino pažvelgti į laikmetį kitaip nei iki tol kūrę dizaineriai ir sukurti netikėtą ir modernią kolekciją. Modernių odos aksesuarų kolekcija turės teigiamos įtakos didinant šios srities gaminių populiarumą Lietuvoje.

5. Įgyvendinant magistro darbą pagilinti modeliavimo, konstravimo įgūdžiai, išplėstas suvokimas mados dizaino srityje.

SIŪLYMAI

„Ko nori moteris — to Dievas nori“ (J. Gètè) (internetinė prieiga <http://www.fmag.lt/mados-istorija/page/5/>).

O kai kalbama apie išvaizdą, ko nori — moterys žino. Jos nori to, ko neturi kitos moterys.

Mūsų šalis „užtvindyta“ masinės gamybos, abejotinos kokybės gaminių iš Rytų šalių. Ne išimtis ir aksesuarai. Jie labai svarbi garderobo dalis, efektingai pakeičianti aprangą. Juk lengviausia atsinaujinti pakeičiant vieną ar kitą akcentą. Įsigyti puikios kokybės, nepriekaištingo dizaino daiktą Lietuvoje nėra lengva, nes pasiūla labai skurdi.

Kolekcijoje „Kita Rouzi“ ypatingas dėmesys skiriamas galvos apdangalams. Kepurės nepelnytai užmirštas aksesuaras, prisimenamas šaltuoju sezonu. Komplektus papildo diržai ir rankinės. Netikėtas sprendimas — moteriškumo ir karinės dvasios pajautos santykis. Originali funkcionali kolekcija prisideda prie išskirtinių odos aksesuarų Lietuvoje populiarinimo. Naujos idėjos visada sveikintinas dalykas bet kurioje srityje. Šiuo atžvilgiu praktinis darbo reikšmingumas neginčytinas.

Kolekcija — dalykinei, drąsiai, neabejotinai trokštančiai išsiskirti iš minios moteriai skirta dėvėti priėmimuose, reprezentaciniuose renginiuose, puikiai dera ir pagyvina dalykinio, griežto stiliaus aprangą. Odinis aksesuaras — klasika, taurios solidžios medžiagos puošmena.

BIBLIOGRAFINIŲ NUORODŲ SĄRAŠAS

1. Bruce – Mitford M. (1998). *Ženkilai ir simboliai*. Vilnius.
2. Gadamer H. G. (1997). *Grožio aktualumas. Menas, kaip žaidimas, simbolis, šventė*. Vilnius.
3. Gaižutis A. (1998). *Meno sociologija*. Vilnius.
4. Greimas A. J. (1989). *Semiotika*. Vilnius.
5. Idzelytė V. (2009). *Kostiumo istorija*. Vilnius.
6. Ignatavičienė A. (2006). *Kostiumo istorija*. Vilnius.
7. Kibildis V. (2009). *Nuo idėjos iki daikto*. Vilnius.
8. Lotman J. (2004). *Kultūros semiotika*. Vilnius.
9. Peacock J. (2005). *The complete fashion sourcebook*. London.
10. Repopartas S. (1998). *Menas ir emocijos*. Vilnius.
11. Statkevičius J. (2006). *Grožio kirtis*. Vilnius.
12. Worsley H. (2004). *Decades of Fashion*. London

13. http://www.alfa.lt/straipsnis/10270108/?Militaristine.Indijos.mada=2009-04-26_00-05
14. http://www.alfa.lt/straipsnis/10270108/?Militaristine.Indijos.mada=2009-04-26_00-05
15. <http://bestofmichaeljackson.jclondon.com/tag/photo-shoots/>
16. <http://www.butterboom.com/2009/08/18/hermes-aviator-inspired-hong-kong/>
17. http://www.chicalert.com/labels/Bergdorf_Goodman.html
18. <http://cloudnumberseven.blogspot.com/>
19. http://www.conservativecool.net/Style_and_Fashion.html
20. <http://cyanatrendland.com/2009/07/04/luiza-bonadiman-swimsuite-collection/>
21. <http://dianepernet.typepad.com/diane/2009/03/lakme-fashion-week---little-shilpa.html>
22. www.europedirect.lt/go.php/lit/Kova_del_lygiu_moteru_ir_vyru_galimybiu_/388
23. <http://forum.purseblog.com/blog-entries/zimmerman-lace-cutout-bag-503090.html>
24. <http://womenshistory.about.com/od/worldwariiposterart/ig/World-War-II---Victory-Home/Rosie-the-Riveter-.htm>
25. <http://www.1940.co.uk/history/article/fashion/fashion.htm>
26. http://www.fashion-era.com/hats-hair/hats_hair_9_hairstyles_history_1940_1945.htm
27. <http://www.fmag.lt/mados-istorija/page/5/>

28. <http://www.geekhandbags.com/chloe/style-your-weekend-with-chloe-cut-out-leather-bag>
29. <http://www.gettyimages.com/detail/53271495/Retrofile>
30. <http://www.hellomagazine.com/celebrities-news-in-pics/22-01-2009/50621/>
31. http://www.historylink101.com/ww2_navy/org/misc2/Uniforms2/15231.html
32. http://www.historylink101.com/ww2_navy/org/misc2/Uniforms2/15231.html
33. http://www.johndclare.net/images/make_do_and_mend.jpg
34. <http://www.lady.ru/moda/article-906.html>
35. <http://www.mariabuszek.com/kcai/Design%20History/Design%20Images/Final%20exam/DiorNewLook1.jpg>
36. <http://www.miestoiq.lt/2009/10/rosie-the-riveter-simbolis/>
37. http://www.moteris.lt/lt/naujienos/grozis_ir_mada/tendencijos/prabangi_neriniu_pagunda/
38. http://dvs.ohio.gov/veterans_hall_of_fame/inductees/class_of_2009.aspx
39. <http://www.redstone.army.mil/history/chron1/1942.html>
40. <http://www.smvblog.com/nonita/?m=200911>
41. <http://www.swingfashionista.com/tag/40s/>
42. <http://www.ww2incolor.com/forum/showthread.php?p=92933>
43. <http://lt.wikipedia.org/wiki/Fura%C5%BEka>
44. <http://lt.wikipedia.org/wiki/Perpet%C4%97>
45. www.womenshistory.about.com
46. <http://www.zimbio.com/Claudia+Schiffer/articles/74/Claudia+Schiffer+sexy+military+strange>
47. <http://www.ww2incolor.com/forum/showthread.php?p=92933>

